

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN'A GETİRİLEN GEÇİCİ MADDE 10 HÜKMÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME

A REVIEW ON THE PROVISIONAL ARTICLE 10 ENTERED INTO THE LAW ON THE EXECUTION OF SENTENCES AND SECURITY MEASURES

Osman Gazi ÜNAL*

Özet: Covid-19 salgın hastalığı dolayısıyla ceza infaz kurumunda kalan hükümlülerin daha erken salıverilmelerine ilişkin 7242 sayılı Kanun'la çeşitli hükümler getirilmiştir. Bu kapsamda bir kısım hükümlüler izinli sayılmıştır. Bu düzenlemeler uyarınca ceza infaz kurumlarından izinli ayrılan hükümlülerin, salgın hastalığın etkisini önemli derecede yitirmesiyle, geri dönme sorunu baş göstermiştir. Bu bakımdan 14.07.2023 tarihli 7456 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a Geçici Madde 10 hükmü eklenmiştir. Madde hükmü esas itibarıyla izinden dönen hükümlülerin durumunu düzenlemekle birlikte bu konuyla sınırlı değildir. Madde hükmü içerisinde açık ceza infaz kurumuna ayrılma, denetimli serbestlik tedbiri hapis cezasının infazının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve mükerrirler hakkında uygulanan infaz rejimi konuları da yer almaktadır. Bu çalışmada ayrıca Geçici Madde 10 hükmünün hukuki niteliğinin ne olduğu noktasında infaz hukuku sistemi içerisinde bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Geçici Madde 10, Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak Cezanın İnfazı, Özel Af, Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma

Abstract: Due to the Covid-19 pandemic, The Law No. 7242 has introduced various provisions regarding the early release of convicts who remain in penal institutions. Some of the convicts within this scope are considered to be on leave. In accordance with these regulations the issue has arisen regarding the return of convicts who were granted leave from penal institutions, as the pandemic lost its effect significantly. In this regard, with Article 15 of Law No.

* Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Anabilim Dalı, osman.unal@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3101-0645, Makalenin Gönderim Tarihi: 16.01.2024, Kabul Tarihi: 25.03.2024

7456 dated 14.07.2023, the provision of Provisional Article 10 has been added to the Law on the Execution of Penalties and Security Measures. While the provision of article essentially regulates the situation of convicts who return from their leave, it is not limited to this subject. The provisions of the article also include subjects such as relocation to open penal institutes, postponement of execution, probation measure, conditional release and the execution regime for recidivists. In this study, an evaluation has also been made within the execution law system on the legal character of provisional article 10.

Keywords: Covid-19 Pandemic, Provisional Article 10, Execution of Sentence of Imprisonment by Application of Probation Measures, Special Amnesty, Relocation to the Open Penal Institutes

GİRİŞ

Covid-19 salgın hastalığı yakın temas nedeniyle hızlı bir şekilde yayılmakta ve ölümcül sonuçlara neden olmaktadır. İşlenen fiil nedeniyle özgürlüklerinden yoksun bırakılan kişiler, bu hastalığa yakalanma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Hastalığın ceza infaz kurumlarında kalan hükümlüler arasında yayılımını engellemek amacıyla hükümlülerin mevcut düzenlemelere göre belirlenen tahliye tarihinden daha erken salıverilmelerine dair düzenlemeler yürürlüğe konulmuştur. Bu sayede hükümlüler, izinli sayılarak ceza infaz kurumundan daha erken salıverilmiştir. Hastalığın yayılma etkisinin ortadan kalkmasıyla izinli sayılan hükümlülerin ceza infaz kurumuna dönmeye meselesi ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda 14.07.2023 tarihli 7456 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a (CGTİHK) Geçici Madde 10 hükmü getirilmiştir. Madde hükmü, öncelikle Covid-19 salgın hastalığıyla ilgili izne ayrılan hükümlülerin ceza infaz kurumlarına dönüşünü esas alan düzenlemeler içermektedir. Ancak madde hükmü sadece bu konuyu düzenlememektedir. Bu konuya ek olarak açık ceza infaz kurumuna ayrılma, denetimli serbestlik, hapis cezasının infazının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve mükerrirler hakkında uygulanan infaz rejimi ile ilgili olarak önemli hususlar Geçici Madde 10 ile hüküm altına alınmıştır. Geçici Madde 10 hükmünün uygulanışının akademik düzeyde ve ayrıntılı bir şekilde incelenmesi gerekmektedir. Özellikle infaz hukukuna ilişkin hâkim olan temel ilkeler ışığında madde hükmünde rastlanan bazı belirsiz hususların açıklığa kavuşturulmasında fayda görülmektedir. Konunun daha iyi anlaşılması için infaz hukuku kurumlarına yansıyan durumlar çerçevesinde bir değerlendirme yapılmaya gayret edilmiştir.

I. GEÇİCİ MADDE 10 HÜKMÜNÜN GELİŞİM SÜRECİ

Covid-19 salgın hastalığının çok hızlı bir şekilde yayılması ve ölümcül sonuçlara neden olması ceza infaz kurumunda kalan hükümlülere ne olacağı sorununu gündeme getirmiştir. Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi (CPT) tarafından “Koronavirüs (Covid-19) pandemisi bağlamında özgürlüklerinden yoksun bırakılan kişilere yönelik muameleyle ilişkin ilkeler bildirisi” hazırlanmıştır. Bildirinin 5 numaralı ilkesi, yakın temasın virüsün yayılımını hızlandırması sonucunda tüm ilgili makamların özgürlükten yoksun bırakmadan ziyade diğer alternatif yöntemlerin kullanılmasına yönelik gayret göstermesi gerektiğini ve aşırı kalabalık kurumlar açısından bu yöntemlerin kullanılmasının zorunluluk arz ettiğini, adli makamların yargılama sırasında tutukluluk yerine alternatif tedbirlerin daha sık uygulanmasını, cezaların hafifletilmesi ve erken tahliye ile denetimli serbestlik olanaklarına daha fazla başvurulması gerektiğini ifade etmektedir.¹ Benzer şekilde Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezanın Önlenmesi Komitesi tarafından 25.03.2020 tarihli bir tavsiye yayımlanmıştır. Bu çerçevede bütün devletlere, Tokyo Kuralları’nda belirtildiği üzere hapis dışı önlemler nazara alınmak suretiyle, güvenliği olduğu takdirde hükümlülere yönelik erken, şartlı veya geçici tahliye planlarının uygulanarak mümkün olduğunca ceza infaz kurumlarındaki nüfusun azaltılmasına yönelik çağrı yapılmıştır.²

Ülkemizdeki ceza infaz kurumlarının kalabalık oluşu göz önüne alındığında, hastalığın olumsuz sonuçlarından hükümlülerin korunması adına ceza infaz kurumundan hükümlülerin daha erken salıverilmelerine dair düzenlemeler ihdas edilmiştir. 14.04.2023 tarihli 7242

¹ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT), Statement of principles relating to the treatment of persons deprived of their liberty in the context of the coronavirus disease (Covid-19) pandemic, 20.03.2020, <https://rm.coe.int/16809cfa4b>, Erişim Tarihi: 29.07.2023.

² Subcommittee on Prevention of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, Advice of the Subcommittee on Prevention of Torture to States Parties and National Preventive Mechanisms relating to the Coronavirus Pandemic, 25.03.2020, <https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/OPCAT/AdviceStatePartiesCoronavirusPandemic2020.pdf>, Erişim Tarihi: 29.07.2023.

sayılı Kanun'unla koşullu salıverilme süreleri noktasında değişiklik yapılmış, istisnai sayılan bazı suçlar haricinde denetimli serbestlik imkânı genişletilmiştir.³ İlaveten 7242 sayılı Kanun'un 53. maddesiyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfaz Hakkında Kanun'a Geçici Madde 9 hükmü eklenmiştir. Maddede izin konusu düzenlenmiştir (f. 5). Buna göre, Covid-19 salgın hastalığının ülkemizde yayılması sebebiyle açık ceza infaz kurumunda bulunanlar ile kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlüler, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı hakkında Kanun'un 105/ A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlüler ve 106. madde veya diğer kanunlar gereğince denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlüler, 31.05.2020 tarihinde kadar izinli sayılmıştır.⁴ Salgının devam etmesi ihtimali göz önüne alındığında bu sürenin Sağlık Bakanlığı'nın önerisi üzerine Adalet Bakanlığı tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere 19 kez uzatılabileceği 26.05.2022 tarihli 7407 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle hüküm altına alınmıştır.⁵ Yine bu

³ Bahse konu düzenlemelerin hangisinin doğrudan veya dolaylı olarak Covid-19 salgın hastalığı ile ilgili olduğu yönünde açıklamalar için bkz. Fatma Umay Genç, "Mahkum Olunan Hapis Cezasının Koşullu Salıverilme Öncesinde Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak İnfazı Bakımından 7242 sayılı Kanun'la Yapılan Değişikliklerin Bir Nedeni Olarak Covid-19" *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021, C.4, S.2, s. 514 vd; Esra Alan Akcan, "7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Genel Değerlendirilmesi", *Koronavirüs Döneminde Güncel Hukuki Meseleler Sempozyumu Bildiri Tam Metin Kitabı*, (29 - 30.05.2020), Yusuf Çalışkan, Yeliz Bozkurt Gümrükçüoğlu, Ömer Faruk Erol, Ahmet Dülger, Gülnihal Ahter Yakacak, Ömer Faruk Kafalı (Editörler), İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2020, s. 635.

⁴ İlgili iznin "Covid -19 izni" olarak kendine özgü bir izin türü olduğu vurgulanmıştır. Bkz. Veli Özer Özbek, *İnfaz Hukuku*, 17. bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, s. 293, Benzer yönde bkz. Orhan, Özdemir, "7242 sayılı Kanun Sonrası Hükümlülerin Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılmaları", *Adalet Dergisi*, 2021, C. 2, S. 67, s. 406 vd.

⁵ Konuyla ilişkin örnek duyurulardan birisi şu şekilde düzenlenmiştir: "5275 sayılı Kanun'un Geçici 9/5. maddesi kapsamında, açık ceza infaz kurumlarında bulunan veya açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlüler ile denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezalarının infazına karar verilen yükümlüler hakkındaki izin sürelerinin, 31 Mayıs 2023 tarihinden itibaren 2 (iki) ay süreyle uzatılmasına karar verilmiştir." <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/5275-sayili-kanun-kapsaminda-uygulanan-izinler26052023103952>, Erişim Tarihi: 22.09.2023.

Kanun'un 11. maddesiyle Geçici Madde 9'un f. 5'te yer alan 31.05.2022 tarih ifadesinin 31.07.2023 olarak değiştirildiği görülmektedir.

İzin, infaz rejiminin gevşetilme sürecinde iyi halli hükümlünün geçici bir süreliğine infaz kurumundan çıkarılmasını ifade etmektedir.⁶ Salgın hastalığın dünyada ve ülkemizde etkisini yitirmesi, geçici olarak izinli sayılan hükümlülerin tekrar ceza infaz kurumuna dönme sorununu ortaya çıkarmıştır. İzinde bulunan hükümlülerinin sayılarının hayli fazla olması⁷ ve hali hazırdaki ceza infaz kurumunun aşırı kalabalık olması⁸ bu sorunun temelini oluşturmaktadır. Ayrıca izinde bulunan hükümlülerin ceza infaz kurumlarına geri dönüşünde oluşacak problemler de ceza adalet bürokrasisinin aşırı bir şekilde yoğunlaşmasına neden olacaktır. Bunların önüne geçmek amacıyla 14.07.2023 tarihli ve 7456 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 5275 sayılı CGTİHK'ya Geçici Madde 10 hükmü getirilmiştir. Ancak madde hükmü sadece izinde olan hükümlüler ile ilgili değil, bilakis denetimli serbestlik, koşullu salıverilme, açık ceza infaz kurumuna ayrılma, hapis cezasının ertelenmesi ve mükerrirler hakkında uygulanacak infaz rejimi ile ilgili düzenlemeler ortaya koymuştur.

⁶ Oktay Erdoğan, İnfaz Hukuku, 3. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022, s. 1061.

⁷ Konuyla ilgili olarak 30.09.2021 tarihi itibarıyla 369 ceza infaz kurumunda bulunan 88.767 hükümlünün Covid 19 izninden yararlandığı gözlemlenmiştir. Bkz. Covid-19 Pandemi Sürecinde Ceza İnfaz Kurumları-V, <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/kovid-19-pandemi-surecinde-ceza-infaz-kurumlari-v01102021070338>, Erişim Tarihi: 04.11.2023; Bu sayının 7242 sayılı Kanunla getirilen Geçici Madde 6 hükmü nazara alındığında 30.03.2020 tarihinden önce işlenen suçların bakımdan verilen mahkumiyet hükümlerinin kesinleşmesiyle daha da arttığı tahmin edilmektedir.

⁸ İzinli olanlar da dahil olmak üzere ceza infaz kurumlarında 31.12.2022 tarihinde kayıtlı kişi sayısının 341.294 kişi olduğu ve 2021 yılının aynı tarihine göre mevcudun %14,6 oranında arttığı görülmektedir. Toplam hükümlü sayısı 298.952 iken, tutuklu sayısı ise 42.342'dir. Bkz. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü Haber Bülteni, Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri, [https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/22082023163504Haber%20B%C3%BCIteni%202022%20Birle%C5%9Fitirilm%C5%9F%20\(22.05.2023\).pdf](https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/22082023163504Haber%20B%C3%BCIteni%202022%20Birle%C5%9Fitirilm%C5%9F%20(22.05.2023).pdf), Erişim Tarihi: 04.11.2023; 31.12.2021 tarihinde izinli olanlar da dahil olmak üzere ceza infaz kurumlarında kalan kişinin 297.860 olduğu ve 2020 yılının aynı tarihine göre mevcudun %11.6 oranında arttığı anlaşılmaktadır. Bunlardan 259.825 kişinin hükümlü ve 38.035 kişinin ise tutuklu olduğu görülmektedir. Bkz. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü Haber Bülteni, Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri, <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/110420231558234102022164528CTE%20Haber%20B%C3%BCIteni%202021.pdf>, Erişim Tarihi: 04.12.2023.

II. İZİNDEN DÖNME VE DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ BAKIMINDAN GEÇİCİ MADDE 10 HÜKMÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

A- İzinden Dönme Yükümlülüğü ve Kapsamı

1- Genel Olarak

Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere Geçici Madde 10 f. 1 hükmü, Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan hükümlülerin izin süresinin sonunda tatbik edilecek usulü ele almaktadır. Geçici Madde 9 f. 5'teki düzenleme gereğince izinli sayılan hükümlüler 31.07.2023 tarihi itibarıyla izin bitimini takip eden on beş gün içinde infaz işlemlerinin devam ettiği kurumlara dönmekle yükümlü kılınmıştır. Düzenleniş itibarıyla tarih bakımından bir belirsizlik söz konusudur. Nitekim "31.07.2023 tarihi itibarıyla" ifadesiyle 31.07.2023 tarihine kadar mı yoksa 31.07.2023 tarihinden sonraki bir tarihin mi anlaşılacağı noktasında ilk etapta bir tereddüt oluşmaktadır. Hatta Geçici Madde 9 f. 5 ve iznin uzatılmasına dair düzenlemeler nazara alındığında bahse konu iznin 30.07.2023 tarihinde bitip 31.07.2023 tarihini kapsamadığı da ileri sürülebilir. Bu durum madde hükmünün doğru bir şekilde kaleme alınmadığını göstermektedir. Maddenin düzenleniş amacı dikkate alındığında "31.07.2023 tarihi itibarıyla" ifadesinin 31.07.2023 tarihli günü de kapsadığı anlaşılmaktadır. Keza doktrinde ilgili düzenlemenin yürürlüğe girişi 01.08.2023 tarihi olarak gösterilmektedir ki kanaatimizce de doğrudur.⁹

Bahse konu fıkra hükmünde on beş günlük bir süre öngörülmüştür. Maddenin ilk halinde bu süre "yedi gün" olarak belirtilmişken Kanun teklifinin TBMM görüşmeleri sırasında verilen önerenin kabul

⁹ Bahse konu 7456 sayılı Kanunda "Yürürlük" başlıklı 30. maddesinde diğer hükümlerin yürürlüğe gireceği tarihler özellikle belirtilmişken Geçici Madde 10 hükmünü getiren Kanun'un 15. maddesinin hangi tarihte yürürlüğe gireceğine dair bir belirleme bulunmamaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Çetin Arslan/Murat Kayaççek, "Covid 19 İzninde, Kapalı İnfaz Kurumlarında ve 5275 s. Kanun Geçici m. 9/6 Kapsamında Bulunan Hükümlülerin 14.07.2023 T. Ve 7456 S. Kanunla 5275 S. Kanun'a eklenen Geçici m. 10 Hükümü Karşısında 31.07.2023 Sonrası Hukuki Durumlarının Değerlendirilmesi", <https://www.cetinarslan.com.tr/wp-content/uploads/2023/07/Covid-Izninde-Bulunan-Hukumluler-Hakkindaki-Yasanin-Degerlendirilmesi-Arslan-Kayancicek.pdf>, Erişim Tarihi: 10.08.2023, s. 5.

edilmesi üzerine süre, on beş güne çıkarılmıştır. Sürenin geçirilmesinden dolayı hak kayıplarının önüne geçilmesi ve ceza infaz kurumlarında doğabilecek işlem yoğunluğunun olmaması bu değişikliğin en önemli nedenini oluşturmaktadır.¹⁰ Yine fıkra hükmünde izinde bulunan hükümlülerin infaz işlemlerinin devam ettiği kurumlara dönme yükümlülüğü altında olduğu vurgulanmıştır. Madde gerekçesinde bu husus “*bu anlamda kapalı veya açık ceza infaz kurumlarına ya da denetimli serbestlik müdürlüklerine başvurusu gerekmektedir*” şeklinde ifade edilmiştir. Halihazırda kapalı ceza infaz kurumuna dönecek olanların kapalı ceza infaz kurumlarına, açık ceza infaz kurumunda olanların açık ceza infaz kurumlarına ve denetimli serbestlik tedbiri altında olanların ise denetimli serbestlik müdürlüklerine başvurusu lazım gelir. Geçici Madde 10 düzenlemesiyle özellikle açık ceza infaz kurumuna ayrılma kolaylaşmışken açık ceza infaz kurumu müdürlüklerinin karşı karşıya geleceği yoğunluğun azaltılması adına böyle bir yola gidildiği görülmektedir. İş yoğunluğunun önlenmesi bakımından ilgili düzenlemeyi olumlu olarak addetmek mümkündür.

İzinde bulunan hükümlüler ile hakkında denetimli serbestlik kararı verilecek hükümlülere dair hususların Adalet Bakanlığı’nın resmi internet sitesinde duyurulacağı Geçici Madde 10 f. 3’te belirtilmiştir. Buna ilişkin Adalet Bakanlığı’nın internet sitesinde 17.07.2023 tarihinde konuya ilişkin bir duyuru yapılmıştır.¹¹ İlgili duyuruda hükümlüle-

¹⁰ TBMM Görüşmelerinde Sunulan Önerge’ye ait gerekçe şu şekildedir:

“Önergeyle izinde bulunan hükümlülerin izin bitimini müteakip infaz işlemlerinin devam ettiği kurumlara dönmeleri için öngörülen yedi günlük süre hak kayıplarının önlenmesi ve ceza infaz kurumlarında oluşabilecek yoğunluğun azaltılması bakımından on beş güne çıkarılmaktadır.”

¹¹ “15.07.2023 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe giren 7456 sayılı Kanun’un 15. maddesi ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’a Geçici 10’uncu madde eklenmiştir. İlgili mevzuatın üçüncü fıkrasında, izinden dönecek hükümlüler ile hakkında denetimli serbestlik kararı verilecek hükümlülere ilişkin hususların, Adalet Bakanlığının resmî internet sitesinde duyurulacağı hüküm altına alınmış olup anılan hüküm gereğince ilgili duyuru aşağıdadır. Halen Covid 19 salgın hastalık izninde bulunan hükümlüler, infaz durumlarını 20/07/2023 tarihinden itibaren, e-Devlet kapısına TC Kimlik Numarası ve e-Devlet şifresi ile giriş yaparak Adalet Bakanlığı bölümünde yer alan “Hükümlü İnfaz Bilgileri Sorgulama” ekranından öğrenebileceklerdir. Ayrıca, hükümlülerin UYAP sisteminde kayıtlı GSM numaralarına cezalarının infaz durumu ile ilgili SMS gönderilecektir.

rin madde hükümü yürürlüğe girmeden ilgili linklerle giriş yapmaları önerildiği ve SMS yöntemiyle haberdar edildikleri görülmektedir.

Esasında bu düzenlemenin konu itibarıyla ilk fıkra içerisinde ele alınması gerekirdi. Nitekim f.2'deki düzenleme, izinde bulunanlar ve ilgili mevzuat uyarınca denetimli serbestlik tedbirinden yararlanmayı ihtiva

---

Açık ceza infaz kurumuna dönecek hükümlülere ilişkin hususlar: Yukarıda belirtilen sorgulama ekranında ve tarafınıza gönderilen SMS metninde "Sayın: İsim-Soyisim İnfaz işlemlerinizin yürütüldüğü .... ceza infaz kurumuna 01.08.2023 - 15.08.2023 tarihleri arasında dönmeniz gerekmektedir." ibaresi bulunanlar, 01.08.2023 - 15.08.2023 tarihleri arasında belirtilen kuruma dönmek zorundadır.

Hükümlüler, infaz durumlarına ilişkin sorgulama ekranlarına aşağıdaki web uzantılı linkler aracılığıyla 20/07/2023 tarihinden itibaren ulaşabileceklerdir. İlgili linkler;

<https://www.turkiye.gov.tr/> <https://www.turkiye.gov.tr/adalet-bakanligi>

Açık ceza infaz kurumuna dönmeyerek cezalarının infazına denetimli serbestlik tedbiri altında devam edecek hükümlülere ilişkin hususlar: Yukarıda belirtilen sorgulama ekranında ve tarafınıza gönderilen SMS metninde "Sayın: İsim-Soyisim hakkınızda denetimli serbestlik kararı verilme süreci ile ilgili işlemlere devam edilmektedir. Bu süreçte ceza infaz kurumuna başvuruda bulunmayınız." ibaresi bulunanların, ceza infaz kurumlarına dönmeyerek sürecin sonuçlanmasını beklemeleri gerekmektedir.

Hükümlüler, infaz durumlarına ilişkin sorgulama ekranlarına aşağıdaki web uzantılı linkler aracılığıyla 20/07/2023 tarihinden itibaren ulaşabileceklerdir. İlgili linkler; <https://www.turkiye.gov.tr/> <https://www.turkiye.gov.tr/adalet-bakanligi> Haklarında ilgili infaz hâkimliğince denetimli serbestlik kararı verilen hükümlülere gönderilen SMS ve linkte belirtilen sorgulama ekranında "Sayın: İsim-Soyisim hakkınızda infaz hakimliği tarafından denetimli serbestlik kararı verilmiş olup ceza infaz kurumuna dönmeyerek 5 gün içerisinde, kimliğinizi ispata yarayan bir belge ile .... Denetimli Serbestlik Müdürlüğüne müracaat etmeniz gerekmektedir." ibaresi bulunanların 5 gün içerisinde ikametinin bulunduğu yer veya SMS/sorgulama ekranında belirtilen yer denetimli serbestlik müdürlüğüne başvuruda bulunmaları gerekmektedir.

Kişiler, haklarında infaz hâkimliğince verilen denetimli serbestlik kararına <https://vatandas.uyap.gov.tr/main/vatandas/giris.jsp> adresinden dosya sorgulama işlemi yaparak erişim sağlayabilirler. Yasal süre içerisinde denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmeyenler hakkında, açık ceza infaz kurumuna gönderilme kararı verilebilecektir.

Ayrıca; 15.07.2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7456 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik öncesinde haklarında 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen yükümlüler, koşullu salıverilme tarihine kadar olan süreleri 105/A maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklerle tabi olmadan geçireceklerdir. Kamuoyuna saygıyla duyurulur."

etmektedir. Başka bir anlatımla arada konuyla bağlantısı az olan bir başka düzenlemeye yer verilmiştir. Bu durum da teknik açıdan iki fıkra arasındaki irtibatın olmayışını gündeme getirmektedir. Fakat yorum yoluyla maddenin f.1. ve f.3 hükümlerini birlikte düşünmek mümkündür.

2- Yükümlülüğün Yerine Getirilmemesi Hali

Hükümlü sadece infaz kurumunda değil, bilakis izin kullandığı -yani infaz kurumu dışında bulunduğu- sırada da iyi halli olması gerekmektedir.¹² Ne de olsa izinde geçirilen süreler de hükümlülükte geçmiş sayılır (CGTİHK m. 93, f. 1) Bu bakımdan bu yükümlülüğün gereklerine riayet etmek iyi halli olmanın tespitinde önemlidir. İzinden dönme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde CGTİHK'nın 97. maddesinin uygulanacağı noktasında herhangi bir kuşku bulunmamaktadır. Madde hükmü, TCK'nın 292. maddesindeki hükümlünün ve tutuklunun kaçması suçuna atıf yapmaktadır. Buna göre izinden dönme yükümlülüğünü 15 gün içerisinde yerine getirmeyen veya 15 günlük sürenin bitiminden iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler bu suçtan dolayı cezalandırılır. Etkin pişmanlık hükümleri (TCK m. 293) saklı olup bu hükümlüler hakkında bir daha özel izin verilmeyecektir (CGTİHK m. 97, f. 3). Bu kapsamdaki hükümlüler artık Geçici Madde 10 hükmünden de yararlanamayacaktır.

Salgın hastalık, doğal afet, savaş veya seferberlik durumunda izinden dönmeyen veya geç dönen hükümlülere yönelik özel bir zorunluluk hali CGTİHK'nın 97. maddesi f. 1' de belirtilmiştir. Ancak Covid-19 salgın hastalığının etkisinin minimize edilmesi suretiyle hükümlüler, bu gerekçe ile zorunluluk halinden yararlanamayacaktır. Başka bir ifadeyle artık Covid-19 salgın hastalığı, izinden dönme yükümlülüğünü ortadan kaldırmayacaktır.¹³

İzinden dönme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, CGTİHK 105/A maddesi f.6-a'da yer alan açık ceza infaz kurumuna gönde-

¹² Erdoğan, s. 1077.

¹³ Doktrinde yer alan bir görüşe göre, maddede geçen "salgın hastalık .... durumunda" ifadesi salgının sürmesi olarak algılanmamalı, bunun yerine izin süresi sonunda hükümlünün ceza infaz kurumuna dönmelerini engelleyen somut bir sebep olarak görülmelidir. Bkz. Ersan Şen/Beyza Başer Berkün, Koşullu Salıverilme Denetimli Serbestlik ve Ceza İnfaz Sorunları, 5. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 335.

rilme sonucunu gerektirmemektedir. İlgili hüküm ilk kez denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlülere yöneliktir. Halbuki Geçici Madde 10 f. 1'deki düzenleme Covid-19 iznindeki hükümlülere ilişkindir. Bu kapsamdaki hükümlüler kanun gereği denetimli serbestlik tedbirine ayrıldığından ilk defa ceza infaz kurumundan denetimli serbestlik tedbirine ayrılmış gibi görülemezler. Ancak bu hükümlüler, CGTİHK 105/A maddesi f. 8 dahilinde Denetimli Serbestlik Müdürlüğü'ne başvurma yükümlülüğü altındadır. Aksi takdirde bu hükümlüler ile ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine karşın iki gün içerisinde en yakın Cumhuriyet başsavcılığına teslim olmayan hükümlüler hakkında TCK'nın 292. maddesinde yer alan suçtan cezai sorumluluk gündeme gelecektir.

15 günlük sürenin bitiminden itibaren iki gün veya daha az süre geçirildiği takdirde, hükümlüler hakkında disiplin işlemi yapılacaktır (CGTİHK m. 97, f. 2). Aynı zamanda TCK'nın 292. maddesindeki suçun işlendiği gündeme gelse de TCK'nın 293. maddesindeki yer alan etkin pişmanlık hükümleri uygulama alanı bulacaktır.

B- Denetimli Serbestlik Tedbiriyle İlgili Getirilen Düzenlemeler

1- Denetimli Serbestlik Tedbirinin Genişletilmesi (Geçici Madde 10 2. Fıkrası)

Geçici Madde 10 f. 2 hükmüyle izinde bulunan hükümlüler bakımından koşullu salıverilme öncesinde uygulanan denetimli serbestlik tedbirinin genişletildiği görülmektedir. Bahse konu fıkra hükmü uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan ve ilgili mevzuat uyarınca cezalarının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına beş yıl ve daha az süre kalan hükümlülerin talebi aranmaksızın, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik uygulanmak suretiyle infazına, infaz hâkimi tarafından karar verilebilir. Hükümlülerin halihazırda öngörülen denetimli serbestlik sürelerine 5 yıl ilave edilerek ceza infaz kurumlarından daha erken salıverilmeleri ve kalan cezalarını denetimli serbestlik kapsamında infaz edilmeleri bu fıkra hükmüyle mümkün olmuştur. Örneğin, CGTİHK m. 105/A hükmü gereğince 1 yıl denetimli serbestlik süresine tabi hükümlü, 1 yıl + 5 yıl = 6 yıl süreyle denetimli serbest-

likten yararlanabilecektir. O halde, Geçici Madde 6 f. 1 kapsamında -istisna sayılan suçlar haricinde- 3 yıl olan denetimli serbestlik süresine tabi hükümlü hakkında 3 yıl + 5 yıl = 8 yıl süreyle denetimli serbestlik süreci işletilebilecektir. Yine örneğin, Geçici Madde 6 2. fıkrasının a bendinde belirtilen süre, 4 yıl +5 yıl = 9 yıl olarak belirlenmiş olur. Burada dikkat celbeden husus, hükümlülerin koşullu salıverilmelerine kadar değil, fakat denetimli serbestlik uygulanmak suretiyle infazına beş yıl ve daha az süre kalma halinin esas alınmasıdır. Halbuki denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazını düzenleyen CGTİHK'nın 105/A maddesi koşullu salıverilme tarihine kadar olan süreyi aramaktadır. Keza 7242 sayılı Kanunla getirilen Geçici Madde 6 hükmü incelendiğinde de CGTİHK 105/A maddesinde belirtilen süreye atıf yapıldığı görülmektedir. Dolayısıyla Geçici Madde 10 f. 2 ile 105/A maddesi kanun yapım tekniği açısından birbirleriyle uyumlu gözükmemektedir.

Belirtilmelidir ki CGTİHK 105/A maddesi ile esasen koşullu salıverilme uygulaması geriye doğru kaydırılarak hükümlünün daha erken infaz kurumundan ayrılmasına imkan tanınmıştır.¹⁴ Bu durum Geçici Madde 6 hükmüyle bazı suçlar istisna olmak suretiyle daha da öne çekilmiştir.¹⁵ Geçici Madde 10 f. 2. hükmüyle bu öne doğru kaydırma olgusu aşırı bir şekilde uygulanmıştır. Öyle ki, bu kadar ileri gidilmesiyle cezanın infazı bu kapsamdaki hükümlüler bakımından neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Bu durumun cezaların caydırıcı olmasıyla bağdaşmadığı ve ceza adaletini zedelediği izahattan varestedir.

¹⁴ İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku: Genel Hükümler*, 19. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 899.

¹⁵ Geçici Madde 6 hükmü, 15.08.2016 tarihli ve 671 sayılı KHK (6757 sayılı Kanun) ile CGTİHK'ya eklenmiştir. Madde hükmünün önceki halinde belli suçlar haricinde 01.07.2016 tarihine kadar işlenen suçlar açısından koşullu salıverilme öncesi denetimli serbestlik tedbirine ayrılmada CGTİHK'nın 105/A maddesinin 1. fıkrasında yer alan 1 yıllık süre 2 yıl olarak belirlenmişti. İlgili madde hükmü 7242 sayılı Kanunla değişiklik geçirmiş ve yine belli suçlar hariç olmak üzere 30.03.2020 tarihine kadar işlenen suçlar açısından bu süre 3 yıl olarak belirlenmiştir. İlâveten maddenin 3. fıkrasına eklenen bir hükümle kapalı ceza infaz kurumunda bulunan iyi halli hükümlüler de bu imkândan yararlanabilecekti. Bkz. Genç, s. 517; Geçici Madde 6 f. 1'de belirtilen istisnai suçlar bakımından genel kural geçerli olacak ve 1 yıllık denetimli serbestlik uygulaması devam edecektir. Osman Atalay, "7242 sayılı Yeni İnfaz Yasasının Getirdikleri", *Terazi Hukuk Dergisi*, Haziran 2020, C. 15, S. 166, s. 1244.

CGTİHK 105/A maddesinin f. 1'de denetimli serbestliğe ayrılabilmek için talep şartı aranmaktadır ki bu doğrultuda re'sen tahliye söz konusu olmayacaktır.¹⁶ Ancak Geçici Madde 10 f. 2 hükmüyle bu talep şartının kaldırıldığını görmekteyiz. Bu şartın aranmamasını Geçici Madde niteliğini göz önüne alarak bir istisna olarak yorumlamak mümkündür. Aynı zamanda düzenlemenin usul ekonomisini ve ceza infazına ilişkin bürokratik işlemlerin hafifletilmesini amaçladığı barizdir. Ancak talep şartının kaldırılması, denetimli serbestlik tedbirini koşullu salıverilmeye yaklaştırmıştır. Nitekim koşullu salıverilmeden yararlanabilmek için hükümlünün talebi aranmamakta ve re'sen karar verilmektedir.¹⁷ Öte yandan talep şartının aranmaması, CGTİHK 105/A maddesi f. 6-c'deki düzenleme hükmünü etkisiz kılmaktadır. Buna göre, denetimli serbestlik hükmünden yararlanan hükümlü kendi isteği ile açık ceza infaz kurumuna geri dönemeyecektir. Çünkü CGTİHK 105/A maddesi talep odaklı bir düzenlemedir.¹⁸ Talebin kaldırılması, yani tedbirden yararlanmanın re'sen hale getirilmesi, tedbirin sona erdirilmesindeki talebi de kanaatimizce etkilemektedir. Kaldı ki koşullu salıverilmeye de ceza infaz kurumuna dönme talebi aranmamıştır. Bu yüzden koşullu salıverilmeye yakınlaştırılan bu geçici düzenlemenin CGTİHK 105/A maddesinin f. 6-c'deki bendindeki talep şartını devre dışı bıraktığı kanısındayız. Amaç ceza infaz kurumunda kalan hükümlü sayısını azaltmak olduğuna göre, geri dönüşü sağlayan bent hükmünün uygulanmasının bir anlamının olmadığını belirtmek gerekir.

Geçici Madde 10 f. 2'deki düzenlemenin uygulanabilmesi için hükümlünün Covid-19 izninde olması gerekir. Bu fıkra aşağıda inceleyeceğimiz üzere Geçici Madde 10 f. 6 kapsamı altında olan hükümlüler için öngörülmemiştir.¹⁹ Diğer koşul ise hükümlünün 31.07.2023 tarihi itibarıyla denetimli serbestlik tedbirinin şartlarını taşımasıdır. Şayet hükümlüye tatbik edilen denetimli serbestlik tedbiri CGTİHK 105/A maddesinin f. 6 ve f. 7'de yer alan hükümler uyarınca kaldırılmışsa

¹⁶ Cansu Türkmen, "7242 sayılı Kanun ile Getirilen Değişiklikler Işığında Hapis Cezasının Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak İnfazı", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, Aralık 2021, Y.7, S.2, s. 332.

¹⁷ Özgenç, Genel Hükümler, s. 899.

¹⁸ Türkmen, s. 340.

¹⁹ Arslan/Kayanççek, s.14.

ve akabinde açık ceza infaz kurumuna gönderilme yönünde bir karar verilmişse bu durumda denetimli serbestlik şartlarını taşımadığı için Geçici Madde 10 f. 2'nin uygulanması gündeme gelmeyecektir. Keza denetimli serbestlik tedbirine ayrılma 5 yıldan daha fazla bir süreye tekabül ediyorsa hükümlü bu fıkra hükmünden yararlanamayacaktır. Bununla birlikte denetimli serbestlik tedbirinin kaldırılması sebebini oluşturan işlenen suç açısından beraat, zamanaşımından düşme, davanın reddi ve ceza verilmesine yer olmadığı kararlardan biri verilmiş olabilir. Bu durumda hükümlü, yeniden denetimli serbestlik tedbiri imkânına kavuşarak Geçici Madde 10 f. 2'den yararlanabilecektir.²⁰

Geçici Madde 10 f. 2'de denetimli serbestlik tedbirine “*infaz hakimliği tarafından karar verilebilir*” hükmü yer almaktadır. Burada denetimli serbestlik tedbirinin uygulanıp uygulanmayacağı infaz hakiminin takdirine bırakılmıştır. Fakat talep şartının aranmaması, ilk etapta infaz hakimliğinin takdir yetkisini kısıtlar gibi gözüke de bunun böyle olmadığı barizdir. Zira koşullu salıverilmeye ilişkin CGTİHK'nın 107. maddesinin f. 11 uyarınca infaz hakiminin takdir yetkisi korunmuşken Geçici Madde 10 f. 2'de takdir yetkisinin olmadığını ileri sürmenin bir anlamı bulunmamaktadır. Bu durumda infaz hakimliği, Geçici Madde 10 hükmündeki şartların oluşup oluşmadığını değerlendirecektir. Değerlendirme yargısal denetime tabidir. İnfaz hakimi koşulların oluşmadığı yönünde karar verirse bu karara karşı itiraz kanun yolu işletilebilecektir (4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu, m. 6, f. 6).

Burada tartışılması gereken bir başka konu, Geçici Madde 10 f. 2'de hükümlünün iyi halli olduğunun değerlendirilip değerlendirilmeyeceği konusudur. İşaret etmek gerekir ki, CGTİHK 105/A maddesinde hükümlünün denetimli serbestlikten yararlanabilmesi için iyi halli olması aranmıştır. İyi halliliğin tespiti ceza infaz kurumlarının idare ve gözlem kurulunca yerine getirilir (CGTİHK m. 89, f. 1, f. 5). Geçici Madde 10 f. 2'de iyi halli olmanın arandığına dair bir ibare bulunmamaktadır. Halbuki Geçici Madde 9 f. 1'de iyi halli olma şartı

²⁰ Ersan Şen/Beyza Başer Berkün, “7456 sayılı Kanunla Getirilen Geçici İnfaz Usulü”, <https://sen.av.tr/tr/makale/7456-sayili-kanunla-getirilen-gecici-infaz-usulu#:~:text=Ge%C3%A7ici%2010.%20madde%20Resmi%20Gazete,devam%20etti%C4%9Fi%20kurumlara%20d%C3%B6nmek%20zorundad%C4%B1r.> Erişim Tarihi: 15.08.2023.

aranmışken Geçici Madde 10 f. 2'de buna açıkça yer verilmemesi kanaatimizce bir eksiklik teşkil eder. Bir başka ifadeyle Geçici Madde 9 hükmünde aranan bir şartın, bunun devamını teşkil eden Geçici Madde 10 hükmünde bariz yer almaması kanaatimizce isabetli değildir. Fakat maddenin 2. fıkrasındaki "...*ilgili mevzuat uyarınca*" ibaresini iyi halli olmanın arandığı yönünde yorumlamak mümkündür. Halbuki bu belirsizlik yorum yoluyla değil, bilakis açık bir kanuni düzenlemeyle giderilmeliydi.

Benzer durum disiplin cezaları açısından da söz konusudur. Nitekim, 29.03.2020 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 110. maddesine göre gözlem değerlendirme raporu ya da gelişim değerlendirme raporunda bulunup da henüz kaldırılmamış disiplin cezası almış hükümlü hakkında iyi hal kararı verilemeyecektir. İyi hal kararı olmayınca hükümlü koşullu salıverilmeyecektir. Geçici Madde 9 f. 1; 30.03.2020 tarihinden önceki fiiller nedeniyle CGTİHK'nın 39 ila 46. maddeleri gereğince hükmedilen disiplin cezalarının, infaz edilmeleri kaydıyla Kanun'un 48. maddedeki süre ve karar şartı aranmaksızın idare ve gözlem kurulunca verilecek iyi hal kararı üzerine kaldırılacağını hüküm altına alınmıştır.²¹ Geçici Madde 9 f. 1'de yer alan disiplin ve iyi hal kararıyla ilgili düzenlemeler hükümlünün denetimli serbestlik ve koşullu salıverilmeden yararlanmalarını kolaylaştırmaktadır. Bununla birlikte 30.03.2020 tarihinden sonra alınan disiplin cezalarına ne olacağına dair bir düzenleme yoktur. Keza Geçici Madde 9 f. 1'e ilişkin benzer düzenleme, Geçici Madde 10 hükmünde yer almadığı için ne şekilde uygulanacağına dair durum belirsizlik baş göstermektedir. Geçici Madde 9 f. 1'de yer alan düzenleme bir istisna hükmüdür. Geçici Madde 10 hükmünde bu düzenleme öngörülmediği için genel kural- lar caridir. O halde disiplin cezaları kaldırılmadan hükümlü hakkında iyi hal kararı verilemeyecek ve bunun sonucunda denetimli serbestlik tedbiri de işletilemeyecektir.²² Şayet 31.07.2023 tarihinden önceki bir

²¹ Bahse konu disiplin cezası almış hükümlünün tekrardan iyi halli olması için beklemesi gereken süreyi devre dışı kılan bu hükmün, kendiliğinden iyi hal bahsetmeyeceğini belirtmek gerekir. Madde hükmü uyarınca cezanın kaldırılması idare ve gözlem kurulunun iyi hal kararı koşuluna bağlı tutulmuştur. Bkz. Özdemir, s. 388.

²² Bahattin Aras/Sezgin Güverçin, *İnfaz Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, s. 140.

tarihte disiplin cezaları infaz edilmişse hükümlü hakkında iyi hal kararı verilip Geçici Madde 10 f. 2'de yer alan denetimli serbestlik tedbiri uygulanması mümkün olacaktır.

2- Yükümlülüklere Tabi Tutulmama (Geçici Madde 10 f. 4 Hükümü)

Geçici Madde 10 hükmüyle denetimli serbestliğe getirilen bir diğer düzenleme 4. fıkrada yer almaktadır. Buna göre; Geçici Madde 9 f. 5 hükmü kapsamında 31.07.2023 tarihi itibari ile izne ayrılan hükümlüler, koşullu salıverilme tarihine kadar olan süreleri, CGTİHK 105/A maddesinin 5. fıkrasındaki yükümlülüklere tabi olmadan geçirirler. Buna göre, örneğin, belirli günlerde imza yükümlülüğü Covid-19 izni dolayısıyla tatbik edilmeyecektir.²³ Bahse konu düzenleme ihdas edilmeseydi, yükümlülük ihlalleri nedeniyle açık ceza infaz kurumuna geri dönme olgusuyla karşı karşıya kalınmış olurdu.²⁴

Bilinmelidir ki Geçici Madde 9 f. 5 de benzer bir düzenlemeyi ihtiva etmektedir. Bu hüküm kapsamında bulunan hükümlüler, devletin gözetimi ve denetimi altında olmadan, daha doğru bir ifadeyle denetimsiz olarak "izinli" addedilmiştir.²⁵ Dolayısıyla aynı denetimsiz olma hali, Geçici Madde 10 f. 4 ile devam ettirilmiştir. Başka bir anlatımla burada bir denetimli serbestlikten değil, denetimsiz bir serbestlik halinden bahsetmek mümkündür.²⁶ Bu hüküm her ne kadar denetimli serbestlik müdürlüklerinin iş yükünü hafifletme amacını taşısa da tedbirin temel amaçlarıyla bağdaşmadığı ortadadır.²⁷ Belirtil-

²³ Şen/Berkün, Koşullu Salıverilme Denetimli Serbestlik..., s. 334.

²⁴ Özbek, İnfaz Hukuku, s. 294.

²⁵ Özgenç, Genel Hükümler, s.897, 214 no.lu dipnot.

²⁶ Doktrinde bu husus şu şekilde ifade edilmiştir:

"Covid izni ise; başlangıçta pandemi şartları ve ceza infaz kurumlarının koşulları itibarıyla zorunluluk teşkil etse de, nerede ise tüm Covid önlemlerinin kaldırıldığı günümüzde bu izin türünün 31.07.2023 tarihine kadar uzatılması, pandemiye bağlı zorunlu bir iznin denetimli serbestlik gibi ve hatta şartları denetimli serbestliğe göre çok daha hafif kendine özgü bir infaz müessesesine dönüştüğünü göstermektedir." (Şen/Berkün, Koşullu Salıverilme Denetimli Serbestlik..., s. 334).

²⁷ Denetimli serbestlik hizmetlerinin personel, donanım ve teşkilat bakımından etkinliğinin yetersiz oluşu da eleştirilen konular arasındadır. Görünüşte bir denetimli serbestlik tedbiri tatbik edilse dahi ceza infaz kurumundan ayrılan hükümlü, kısa bir süre sonra tekrar suç işlemekte ve bu doğrultuda ceza infaz kurumuna dönmektedir. İzzet Özgenç, İhsan Yılmaz Bayraktarlı, "İnfaz Kurumlarındaki Hükümlü Sa-

melidir ki hükümlüye yeniden suç işlemekten uzak kalma yeteneğinin kazandırılması, tekerrürün oluşmaması adına infazın ana amaçlardan biridir.²⁸ İşte bu denetimsizlik hali, hükümlülerin yeniden suç işleyecek hale gelmesi ihtimalini artırmaktadır ki bunun infaz hukukunun temel amaçlarıyla uyuşmadığını söylemek mümkündür. Öte yanan denetimsiz izinli sayılan hükümlülerin koşullu salıverilme tarihine kadar denetimli serbestlik tedbiri süresi boyunca alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlememesine ilişkin yükümlülüğü (CGTİHK m. 105/A, f. 7) halen devam etmektedir. Bu yükümlülük denetimli serbestlik kurumuna ufak da olsa bir katkı sunmaktadır.

Madde gerekçesinde Geçici Madde 6 hükmünün uygulanması suretiyle verilen denetimli serbestliğe ayrılma kararları bakımından da Geçici Madde 10 f. 4'teki hükmün uygulanacağı belirtilmiştir. Bu durumda hem açık ceza infaz kurumuna ayrılan ve denetimli serbestlikten yararlandırılan hem de kapalı ceza infaz kurumlarında bulunup açık ceza infaz kurumuna ayrılma koşullarına sahip olmasına karşın Geçici Madde 6 f. 3'teki denetimli serbestliğe ayrılan hükümlüler, bu yükümlülüklere tabi tutulmayacaktır. Madde gerekçesinde yer aldığı üzere Geçici Madde 10 f. 4 hükmünün konusu, CGTİHK 105/A maddesiyle ve Geçici Madde 6 hükmünde yer verilen denetimli serbestlikle sınırlıdır. Örneğin, koşullu salıverilme kapsamında infaz hakimi, iki yılı geçmemek üzere denetim süresi içerisinde hükümlünün denetimli serbestlik müdürlüğüne belirlenecek yükümlülüklere tabi tutulması yönünde karar verebilir. Denetimli serbestlik müdürlüğü bu karar doğrultusunda belirli bir bölgede denetim ve gözetim altında bulundurma, belirlenen yer veya bölgelere gitmeme, belirlenen programlara katılma yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına hükümlüye tabi tutulabilir (CGTİHK m. 107, f. 9). Dolayısıyla bu kapsamdaki hükümlüler Geçici Madde 10 f. 4 hükmünden yararlanamazlar. Keza

---

yısındaki Artış Sorunu ve Çözüm Önerisi", *AHBVHFD*, y23, Sayı: 1, s. 138; Türkiye aynı zamanda denetimli serbestlik yükümlüleri açısından da oldukça kalabalık bir ülkedir. Ortaya çıkan yetersizliklerin bir diğer yönünü de bu durum oluşturmaktadır. Konuya ilişkin ayrıntılı bilgi için Efe Karabulut, *Cezaların Etkinliği Bağlamında Türk Suç Siyaseti*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Temmuz 2023, s. 24, 349.

²⁸ Timur Demirbaş, *İnfaz Hukuku*, 9. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, s. 200.

madde gerekçesinde de bu durum “5275 sayılı Kanun’un 106’ıncı madde veya diğer kanunlar uyarınca verilen denetimli serbestlik kararları bakımından denetimli serbestlik yükümlülüklerinin uygulanmasına devam edilecektir” şeklinde ifade edilmiştir.

3- Geçici Madde 9 F. 6 Kapsamında Olan Hükümlülerin Denetimli Serbestlik Tedbirinden Yararlanmaları Bakımından (Geçici Madde 10 F. 6 Hükümünün İkinci Cümlesi)

Geçici Madde 9 f. 6 kapsamında açık ceza infaz kurumuna ayrılan hükümlülerin denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilmeleri için Geçici Madde 10 f. 6’nın ikinci cümlesinde istisnai bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme sadece Geçici Madde 9 f. 6. ile sınırlı olmayıp aşağıda ayrıntılarıyla inceleyeceğimiz üzere, 31.07.2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumunda olanlar için de geçerlidir. Dolayısıyla hem bu hükümlüler hem de 31.07.2023 tarihinde Geçici Madde 9 f. 6 dahilinde açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler; talepleri halinde, en az üç ay açık ceza infaz kurumunda kalmış olmak kaydıyla cezaların denetimli serbestlik tedbiri altında infazı uygulamasından üç yıl erken yararlandırılacaktır. Örneğin, CGTİHK 105/A maddesinde dahilinde koşullu salıverilmesine kadar 1 yıllık süreyle denetimli serbestlik tedbirine tabi olan hükümlü hakkında, 1 yıl + 3 yıl = 4 yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanabilecektir.

İlgili düzenlemede dikkat çekici olan nokta talep şartının burada aranmasıdır. Talep şartının aranmaması Geçici Madde 10 f. 2’de hüküm altına alınmışken Geçici Madde 10 f. 6’nın ikinci cümlesinde aranmış olması apaçık bir çelişki arz etmektedir. Esasında Geçici Madde 10 f. 6. fıkrası, üstte bahsettiğimiz CGTİHK 105/A maddesiyle uyumludur. Ancak Geçici Madde 10 f. 2’nin yukarıda belirtilen farklı mülahazalarla düzenlendiğini unutmamak gerekir. Ancak bu durum ilgili fıkra hükümlerinin birbirleriyle uyumlu bir şekilde hazırlanmadığını göstermektedir.

Bu kapsamdaki hükümlülerin açık ceza infaz kurumunda kalmaları gereken 3 aylık sürenin ne zaman başlayacağı konusu önemli bir sorun teşkil eder. Kanaatimizce bu sürenin 31.07.2023 tarihinden itibaren başlamayacağı açıktır. Bu 3 aylık sürenin 31.07.2023 tarihinden evvel bir tarihte başlayıp tamamlanması gerekmektedir.

Geçici Madde 10 f. 6 hükmünün ikinci cümlesinde; denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlülerin, CGTİHK 105/A maddesinin f. 5'te belirtilen "kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılma", "bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulma", "belirlenen yer veya bölgelere gitmeme" ve "belirlenen programlara katılma" yükümlülüklerine tabi olup olmayacaklarına dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Başka bir ifadeyle Geçici Madde 10 f. 4'te yer alan yükümlülüklerin uygulanmayacağına dair hüküm burada yer almamıştır. İşaret edilmelidir ki Geçici Madde 10 f. 4'te belirtilen hükümlüler sınırlı bir şekilde belirtilmiştir. İlk bakışta Geçici Madde 10 f. 6'nın ikinci cümlesinde belirtilen hükümlülerin yükümlülüklerine tabi tutulmayacağı anlaşılrsa da madde gerekçesi bunun tam tersidir. Zira madde gerekçesinde bu husus "Bu kapsamda denetimli serbestlik tedbiri altında cezası infaz edilecek hükümlüler hakkında 105/A maddesinde belirtilen denetimli serbestlik rejimi ve yükümlülükleri uygulanacaktır" şeklinde ifade edilmiştir. Her ne kadar gerekçede böyle ifade edilse de ilgili hususun gerekçede değil, bilakis kanun metninde açıkça belirtilmesi gerekirdi. Nitekim madde gerekçesi bir yorum aracıdır ve hukuk uygulayıcılarını bağlayıcı bir etki göstermemektedir. Dolayısıyla Geçici Madde 10 f. 4'teki hükmün, Geçici Madde 10 f. 6'da yer alan hükme uygulanmayacağına açıkça belirtilmesiyle kafa karıştırıcı yorumların önüne geçebilirdi.

III. AÇIK CEZA İNFAZ KURUMUNA AYRILMA BAKIMINDAN GEÇİCİ MADDE 10 HÜKMÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

A- Geçici Madde 9 F. 6 Uyarınca Hükümlülerin Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılması (Geçici Madde 10 F. 5 Hükümü)

Geçici Madde 10 f. 5 uyarınca Geçici Madde 9 f. 6 bakımından açık ceza infaz kurumuna gönderilen hükümlüler, 31.07.2023 tarih itibariyle açık ceza infaz kurumuna ayrılmış sayılacaktır. Açık ceza infaz kurumuna gönderilen hükümlülerin 31.07.2023 tarihi itibariyle açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarının ne anlama geldiğini açıklayabilmek için Geçici Madde 9 f. 6 hükmünü incelemek gerekir. Öncelikle bu kapsamdaki hükümlülerin açık ceza infaz kurumuna nasıl ayrılacakları yönünde bir belirsizliğin oluşmaması adına Geçici Madde 9 f. 6 ihdas edilmiştir. Başka bir ifadeyle Geçici Madde 9 f. 6'nın esas gerekçesi

Covid-19 pandemisi dolayısıyla dolu olan kapalı ceza infaz kurumlarından mevcudu boşalan açık ceza infaz kurumlarına hükümlülerin gönderilmesidir.²⁹ Böylelikle kapalı ceza infaz kurumunda olanlar, istisna sayılan suçlar haricinde, doğrudan izin müessesesinden yararlanamadıkları için açık ceza infaz kurumuna erken ayrılma imkanına kavuşmuştu.³⁰ Buna göre, toplam hapis cezası on yıldan az olanlar bir ayını, on yıl ve daha fazla olanlar ise üç ayını kapalı ceza infaz kurumlarında geçirmiş olan iyi halli hükümlülerden ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmalarına bir yıl veya daha az süre kalanlar talepleri halinde açık ceza infaz kurumlarına gönderilebilirler. İlgili fıkrada TCK'nın İkinci Kitap, Dördüncü Kısım, 4., 5., 6., ve 7. bölümlerinde yer alan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç tutulmuştur. Bu kapsamda aynı maddenin 5. fıkrası gereğince açık ceza infaz kurumunda ya da kapalı ceza infaz kurumunda olmasına rağmen açık ceza infaz kurumuna ayrılmaya hak kazanan hükümlüler izinli sayılmıştı.

Bu kapsamdaki hükümlüler açık ceza infaz kurumunda barındırılır. Fakat bu hükümlülerin izin dönüşünde hangi kurumlarda barındırılacağı belirsizdi. Özellikle 31.07.2023 tarihinde sürenin sona ermesi dolayısıyla yeniden uzatılması da gündeme gelmediğinden Geçici Madde 10 f. 5 hükmü ihdas edilmiştir. Başka bir ifadeyle Geçici Madde 10 f. 5 hükmü, Geçici Madde 9 f. 6 hükmüyle oluşan belirsizliği ortadan kaldırmaktadır³¹. Bu doğrultuda 31.07.2023 tarihi itibarıyla bu fıkra kapsamına giren hükümlüler hakkında açık ceza infaz kurumu rejimi uygulanacaktır.

Kural olarak açık ceza infaz kurumlarıyla hükümlülerin iyileştirilmeleri, çalıştırılmaları ve meslek edindirmelerini incelemeyi amaç-

²⁹ Şen/Berkün, Koşullu Salıverilme Denetimli Serbestlik..., s. 234.

³⁰ Atalay, s. 1237.

³¹ Doktrinde Geçici Madde 9 f. 6 kapsamında bulunan hükümlüler açısından açığa gönderme terimi kullanılmıştır. İlgili hükümlülerin açığa ayrılmaya bağlı haklardan doğrudan yararlanamaması buna gerekçe olarak gösterilmektedir. Bkz Özdemir, s. 403; Geçici Madde 9 f. 6 hükmü "gönderilen" ifadesine yer verirken Geçici Madde 10 f. 5 hükmü ise "ayrılan" ifadesini ihtiva etmektedir. Lafzi yorumdan hareket edildiğinde Geçici Madde 9 f. 6'daki düzenlemenin Geçici Madde 10 f. 5 hükmüyle tamamlandığı sonucuna ulaşılır.

lanmıştır³². Fakat geçici maddelerle açık ceza infaz kurumuna ayrılmaların kolaylaştırılması, bu kurumların bu amaçları ne ölçüde yerine getirdiğini tartışmalı kılmaktadır.

B-Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Bulunan Hükümlülerin Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılmaları

1- Genel Olarak

Yukarıda belirtildiği üzere Geçici Madde 9 6. fıkrası uyarınca TCK'nın İkinci Kitap, Dördüncü Kısım, 4., 5., 6., ve 7. bölümlerinde yer alan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçların kapsam dışı tutulduğu görülmektedir. Aynı hüküm Geçici Madde 10 f 6'da yer almaktadır. Fakat Geçici Madde 9 6. fıkrası uyarınca bu suçlardan mahkûm olanların açık ceza infaz kurumuna ayrılmaları zaten mümkün değildir. Bu bahisle aynı düzenlemenin Geçici Madde 10 f. 6'da yer verilmesinin bir mantığı da bulunmamaktadır.

Burada esas sorun kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayılma yönünden ortaya çıkmaktadır. Geçici Madde 10 f. 6'nın ilk cümlesiyle, yukarıda sayılan suçlardan mahkûm olanları kapsam dışı bırakmakla birlikte, 31/7/2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerden, toplam hapis cezası on yıldan az ise bir ayını, on yıl ve daha fazla ise üç ayını bu kurumlarda geçirip ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına üç yıl veya daha az süre kalanların, bu şartların oluştuğu tarih itibarıyla açık ceza infaz kurumlarına geçmelerine imkan tanınmıştır. Açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartlarıyla ilgili hükümler derhal uygulama ilkesine tabi olduğundan lehe değerlendirmeler geçerli değildir³³. Ancak Geçici Madde 10 f. 6'nın hükümlü lehine düzenlemeler getirdiği izahattan varestedir.

Madde hükmünde yer alan "... ilgili mevzuat uyarınca" neyin kastedildiği açık olarak belirtilmese de atıf yapılan düzenlemelerin açık ceza infaz kurumlarını düzenleyen CGTİHK'nın 14. maddesi ve "Açık

³² Erdoğan, s. 913.

³³ Erdoğan, s. 327.

Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği"³⁴ (ACİKAY) olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bahse konu fıkra hükmünün uygulanmasında bu hem CGTİHK'nın 14. maddesine hem de Yönetmelik hükümlerine başvurulacaktır. Örneğin, Geçici Madde 10 f. 6'da hükümlünün iyi halli olmasının yer almaması bir eksiklik teşkil etmemektedir. Çünkü bahse konu 14. maddenin f. 3'te ve Yönetmelik'in 6. maddesinde açık ceza infaz kurumuna ayrılacak hükümlülerin iyi halli olmaları gerektiğine vurgu yapılmıştır. Bu durumda idare ve gözlem kurulunun hükümlünün iyi halli olduğunun tespiti yönünde bir karar vermesi gerektiği aşikardır. Öte yandan Geçici Madde 10 hükmünün uygulanabilmesinde Yönetmelik'teki olumsuz şartların da yer almaması gerektiği belirtilmelidir. Örneğin, kapalı ceza infaz kurumundan firar edenler ile açık ceza infaz kurumlardan ikinci kez firar etmiş olanların, firar tarihinden önce kesinleşmiş olan cezaları kapalı ceza infaz kurumunda infaz edilir (CGTİHK m. 14, f. 5-a; ACİKAY m. 8, f. 2-c). Bu örnekteki hükümlüler Geçici Madde 10 hükmünden yararlanamazlar.³⁵ Nitekim Kanun koyucu tarafından tehlikeli görülen bu hükümlüler, kapalı ceza infaz kurumuna alınmakta ve denetimli serbestlik tedbirinden yararlanmalarına da mâni olunmaktadır.³⁶

Doğrudan açık ceza infaz kurumuna ayrılacak hükümlüler dışında kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılma da yetkili makam olan idare ve gözlem kurulunun (CGTİHK m. 14, f. 3; ACİKAY m. 10) takdir yetkisini haiz olduğu belirtilmelidir.³⁷ Fıkra hükmünde yer alan "...ayrılabilir" ifadesinden hareketle idare ve göz-

³⁴ 28399 RG, 02.09.2012.

³⁵ Buna karşılık açık ceza infaz kurumundan bir defa firar etmiş olanların tekrar açık ceza infaz kurumuna geçebilmeleri için Yönetmelik'in 13. maddesinin f. 2'deki şartların gerçekleşmesi gerekir. Buna göre, hücreye koyma disiplin cezasının infaz edilip kaldırılmasından itibaren Yönetmelikte aranan diğer şartlara uyduğu ve bir daha firar etmeyeceği değerlendirildiği takdirde, hükümlü açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır. Bu hüküm uyarınca disiplin cezasından kaldırılmasının akabinde hükümlünün bir daha firar etmeyeceği konusu da değerlendirmeye tabidir. Bkz. Aras/Güverçin, s. 113; O halde 31.07.2023 tarihinden önce Yönetmelik'teki bu şartlar yerine gelmişse bir defa firar eden hükümlünün Geçici Madde 10 hükmünden yararlanabilmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır.

³⁶ Faruk Turhan/Abdurrahim Altıkat, "Yeni Bir Ceza İnfaz Usulü Olarak Denetimli Serbestlik ve Bu Usulden Yararlanma Şartları", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2012, C.2, S.2, s. 22.

³⁷ Turhan/Altıkat, s. 20.

lem kurulunun takdir yetkisinin burada rol oynadığına vurgu yapılmalıdır. Bu noktada idare ve gözlem kurulu koşullarının oluşmadığı gerekçesiyle açık ceza infaz kurumuna ayrılmama yönünde karar verilebilir.

Geçici Madde 10 f. 6'nın ilk cümlesinde kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmada talep şartının yer almadığı görülse de bu durum bir eksiklik teşkil etmemektedir. Yine "*ilgili mevzuat uyarınca*" Yönetmelik'in 10. maddesinin f. 1 hükmü uyarınca kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerin, talepleri üzerine, koşulları taşıdıklarının anlaşılması halinde idare ve gözlem kurulu tarafından, haklarında açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına karar verilmeleri mümkün kılınmıştır.³⁸

CGTİHK'nın 14. maddesine bakıldığında kapalı ceza infaz kurumlarından açık ceza infaz kurumlarına ayrılma açısından bir süre koşulu getirilmediği bu hususun Yönetmelik'e bırakıldığı görülmektedir³⁹ ki bu husus maddenin 6. fıkrasında açıkça belirtilmiştir. Yönetmelik'te yer alan düzenlemelere bakıldığında ise açık ceza infaz kurumuna ayrılma açısından odak noktasının kişinin koşullu salıverilmesi tarihi olduğuna işaret edilmiştir. Başka bir anlatımla hükümlünün koşullu salıverilme tarihi esas alınarak ne kadar süreyle kapalı ceza infaz kurumunda kalacağı ve açık ceza infaz kurumuna ne zaman ayrılacağı belirlenir. Hükümlülerin kapalı infaz kurumunda geçirmesi gereken süreler tespit edilirken, gözaltı ve tutuklukta geçen ve mahsuba tabi süreler de dikkate alınacaktır.⁴⁰

Geçici Madde 10 f. 6'da "*toplam*" hapis cezasına atıfta bulunulmuştur. Yönetmelik'in 6. maddesinde de aynı husus geçerlidir. Kural olarak bir kişi hakkında hükmolunan her bir ceza diğerinden bağımsız olup varlıklarını ayrı ayrı korumaktadır. Ancak kişi hakkında birden fazla kesinleşmiş mahkûmiyet hükmü varsa, koşullu salıverilmenin

³⁸ Yönetmelik'in 10. maddesinin f. 1'de talep şartı olsa da istisnası maddenin f. 7'de gösterilmiştir. İlgili fıkra şu şekilde düzenlenmiştir:

"Hükümlülerin talebi olmasa dahi, açık kurumda barınmalarında risk bulunmadığı takdirde ve bu Yönetmelikte belirtilen şartları taşımaları halinde idare ve gözlem kurulunun vereceği açığa ayırma kararı üzerine Cumhuriyet başsavcılığınca resen açık kuruma gönderilir."

³⁹ Aras/Güverçin, s. 87.

⁴⁰ Özdemir, s. 387.

uygulanması açısından infaz hakimliğinden bir toplama kararı istenecektir (CGTİHK m. 99). Yalnızca koşullu salıverilmenin gündeme gelmesi halinde bu hüküm uygulanabilecektir.⁴¹ Buna karşılık bu fıkra da yer alan “*toplama*” ifadesini ise cezaların içtimana yönelik getirilen özel bir hüküm gibi algılamak gerekir.⁴² Diğer bir ifadeyle kanun koyucu cezaların içtimanın koşullu salıverilme haricinde başka kurumlar bakımından da uygulanabileceğine dair istisnai hükümler getirebilir.⁴³ Hükümlü hakkında birden fazla kesinleşmiş hapis cezası varsa bunların toplamının 10 yılı aşır aşmadığı dikkate alınacaktır. Bu hüküm uygulanırken Yönetmelik’in 6. maddesinin f. 3’e de riayet edilmelidir. Buna göre birden fazla cezanın toplanması halinde açık ceza infaz kurumuna ayrılmada esas alınacak suç; koşullu salıverilme tarihine kadar en az sürenin, yani hükümlünün daha fazla ceza infaz kurumunda kalmasının arandığı suçtur. Geçici Madde 10 hükmü uygulanırken bu fıkraya ilişkin düzenleme de “...*ilgili mevzuat gereğince*” dikkate alınmalıdır.

Geçici Madde 9 f. 6 hükmü koşullu salıverilme tarihini değil, bilakis açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına 1 yıl veya daha az süre kalmayı esas almıştır. Bu bahisle açık ceza infaz kurumuna ayrılma 1 yıl öne alınmıştır. Dolayısıyla bu düzenlemenin Yönetmelik’teki düzenlemeden farklı bir usul öngördüğü ifade edilmelidir.

Geçici Madde 10 f. 6 hükmü bir bütün olarak incelendiğinde kapalı ceza infaz kurumunda kalan hükümlülerin belirli şartlar dahilinde öncelikle açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarını ve açık ceza infaz kurumuna ayrıldıktan sonra da denetimli serbestlikten yararlanmalarını düzenlemektedir. Geçici Madde 10 6. fıkrası ise Geçici Madde 9 6. fıkrasında yer alan öne almanın kapsamını daha da genişletmiştir.

Mezkûr fıkra hükmünün anlaşılabilmesi için birkaç uygulama örneği aşağıda sunulmuştur. Bu örnekler incelenirken bazı suç tiplerinden hareket edilmiştir. Nitekim Yönetmelik hükümleri incelendiğin-

⁴¹ Özbek, İnfaz Hukuku, s. 446.

⁴² Fatma Umay Genç/Osman Gazi Ünal, “7242 sayılı Kanun Değişiklikleri Işığında Özel İnfaz Usullerinden Biri Olarak Konutta İnfaz”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 2022, S.193, s. 71.

⁴³ Benzeri düzenlemeler, CGTİHK’nın çeşitli maddelerinde de yer almaktadır (CGTİHK m. 14, f. 4, m. 16/A, m. 89, f. 3, m. 110, Geçici Madde 9).

de, bazı suç tipleri bakımından koşullu salıverilmeye kalan sürelerin birbirinden farklı olarak düzenlendiği görülmektedir.⁴⁴ Bu örneklerin sunulma amacı ise, hükmün somut bir şekilde anlaşılmasına katkı sunmaktır.

2- Uygulama Örnekleri

a- Kasten Öldürme Suçu Dolayısıyla Verilen Müebbet Hapis Cezası

Kasten öldürme suçundan dolayı kişi, müebbet hapis cezasına mahkûm olduğunda CGTİHK'nın 107. maddesine göre 24 yılını infaz kurumunda çektikten sonra koşullu salıverilecektir. Bu durumda ACİKAY, 6. maddesinin f. 1-b⁴⁵ hükmü uyarınca koşullu salıverilme tarihine kadar 5 yıl ve daha az süre kalan hükümlü açık ceza infaz kurumuna geçme imkanına kavuşacaktır. Böylelikle hükümlü 19 yılını kapalı ceza infaz kurumunda geçirdikten sonra iyi halli olması halinde açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır. Açık ceza infaz kurumunda 4 yıl kaldıktan sonra hükümlü, yani koşullu salıverilmesine 1 yıl kala denetimli serbestlik tedbirinden (CGTİHK m. 105/A) yararlanabilecektir. Geçici Madde 9 f. 6 söz konusu olduğunda *"ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmalarına bir yıl veya daha az süre kalanlar"* ibaresi ACİKAY, 6. madde f. 1-b ile birlikte yorumlanmalıdır. Bu durumda ilk koşul olarak 3 ay kapalı ceza infaz kurumunda kaldıktan ve ikinci koşul olarak toplamda 18 yıl kapalı ceza infaz kurumunda infaz yerine getirildikten sonra hükümlü açık ceza infaz kurumuna ayrılabilir. Bu bakımdan Geçici Madde 9 f. 6 kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılışı 1 yıl öne çekmektedir. Fakat Geçici Madde 9 f. 6 ise denetimli serbestlik tedbirinin süresine dair bir düzenleme ihdas etmemiştir.

Bu örneğe Geçici Madde 10 f. 6 uygulandığında, hapis cezasının müebbet ve süre itibarıyla 10 yıldan fazla olduğu nazara alındığında hükümlü, ilk koşul olarak 3 ay, ikinci koşul olarak toplam 16 yıl kapalı ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra açık ceza infaz kurumuna

⁴⁴ Özdemir, s. 390.

⁴⁵ İlgili hüküm aynen şu şekildedir: "Hükümlülerden; ...Müebbet hapis cezasına mahkûm olup, koşullu salıverilme tarihine beş yıl veya daha az süre kalanlar, ... açık kurumlara ayrılabilir."

ayrılacaktır. Geçici Madde 10 f. 6 uyarınca hükümlü, açık ceza infaz kurumunda 4 yıl kaldıktan sonra talep üzerine denetimli serbestlik tedbirinden 3 yıl erken yararlanacaktır. Bu durumda koşullu salıverilme tarihinden toplamda 4 yıl öncesinden denetimli serbestlik tedbiri (CGTİHK m. 105/A) uygulanabilecektir. Dolayısıyla Geçici Madde 10 f. 6 kapsamında denetimli serbestlik tedbiri (CGTİHK m. 105/A) 4 yıl öncesinden uygulanabilecektir.

b- Kasten Öldürme Suçundan Verilen 24 Yıl Hapis Cezası

Bu durumda koşullu salıverilme oranı CGTİHK'nın 107. maddesinin f. 2-a gereği 2/3'tür. Bu durumda hükümlü 16 yıl ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra koşullu salıverilmeden yararlanabilecektir. Koşulları varsa ve talebi doğrultusunda hükümlü, koşullu salıverilmesine 1 yıl kala denetimli serbestlik tedbirinden (CGTİHK m. 105/A) yararlanarak salıverilebilir. Normal koşullarda verilen ceza 10 yıldan fazla olduğu için Yönetmelik (ACİKAY, m. 6, f. 1-a) hükmü uyarınca 1/10 oranında ve koşullu salıverilmesine 7 yıl kalan hükümlü açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır. Bu durumda hükümlünün toplam olarak 9 yıl kapalı ceza infaz kurumunda kalması gerekmektedir. 9 yıl kapalı ceza infaz kurumunda kalan hükümlü açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır. Geri kalan 6 yıl açık ceza infaz kurumunda kalan hükümlü infazının 15. yılında denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilecektir.

Geçici Madde 9 f. 6 uyarınca ilk koşul olarak hükümlü 3 ay kapalı ceza infaz kurumunda kalmalıdır. İkinci koşul olarak atıf yapılan Yönetmeliğin (ACİKAY m. 6, f. 1-a) ilgili hükmü dikkate alındığında hükümlünün toplamda 8 yıl kapalı ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra açık ceza infaz kurumuna ayrılması sağlanacaktır.

Geçici Madde 10 f. 6. bakımından hükümlü, ilk koşul olarak 3 ay ve ikinci koşul olarak 6 yıl kapalı ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra açık ceza infaz kurumuna ayrılma imkanına kavuşacaktır. Bu halde hükümlü açık ceza infaz kurumunda 6 yıl kaldıktan sonra talebi dahilinde denetimli serbestlik tedbirinden 3 yıl erken yararlanacaktır. Daha açık bir ifadeyle hükümlü kasten öldürme suçundan dolayı almış olduğu 24 yıl hapis cezasından Geçici Madde 10 f. 6 dahilinde 6 yılını kapalı, 6 yılını ise açık ceza infaz kurumunda çektikten sonra hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanabilecektir.

c- Kasten Öldürme Suçuna Teşebbüsten Verilen 15 yıl Hapis Cezası

Bu durumda da koşullu salıverilme oranı 2/3'tür (CGTİHK m. 107, f. 2-a). Dolayısıyla kişi 10 yıl sonra koşullu salıverilecektir. Bununla birlikte hükümlü infazının 9. yılında denetimli serbestlik imkanından faydalanabilir. İlk koşul olarak 1,5 yıl ve ikinci koşul kapsamında koşullu salıverilmeye 7 yıl kala, yani toplamda 3 yıl kapalı ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır.

Geçici Madde 9 f. 6 açık ceza infaz kurumuna ayrılmayı 1 yıl erkene almaktadır. Bu durumda hükümlü, 2 yıl kapalı ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır. Akabinde 7 yıl hükümlü açık ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra hükümlü denetimli serbestlik tedbiri için talepte bulunabilir.

Geçici Madde 10 f. 6 bu örneğe uygulandığında hükümlü ilk koşul olarak 3 ay kapalı ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra derhal açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır. Zira fıkra hükmünde belirtilen koşullar ACİKAY'ın 6. maddesinin f. 1-a'daki "*koşullu salıverilme tarihine 7 yıl ve daha az kalma*" koşulu fiilen uygulanamaz hale gelmiştir. Bununla birlikte hükümlü, 3 ay kapalı ceza infaz kurumunda ve geriye kalanı açık ceza infaz kurumunda çektikten sonra, başka bir ifadeyle ceza infaz kurumuna girdikten toplam 6 yıl sonra denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilecektir.

d- Kasten Yaralama Suçundan (TCK m. 86) Verilen 6 Yıl Hapis Cezası

Kasten yaralama suçundan verilen ve kesinleşen 6 yıllık hapis cezası açısından koşullu salıverilme süresi mahkûm olunan hapis cezasının yarısı (CGTİHK m. 107, f. 2) olan 3 yıldır. Ancak hükümlü 2 yıl sonra denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilecektir (CGTİHK m. 105/A). İlaveten bu hükümlünün cezasının infazı doğrudan açık ceza infaz kurumlarında yerine getirilmez. Nitekim Yönetmelikte yer alan bir hüküm (ACİKAY m. 5, f. 1-a) buna engel oluşturur. ACİKAY 6. maddesinin f. 1-a uyarınca cezası on yıldan az olan hükümlüler, bir ayını kapalı ceza infaz kurumunda bulunarak ve koşullu salıverilme tarihine yedi yıl veya daha az süre kalması şartıyla açık ceza infaz kurumuna ayrılabilirler. Hükümlünün almış olduğu cezanın 6 yıl olduğu

nazara alındığında, 1 ay süreyle kapalı ceza infaz kurumunda bulunduktan sonra açık ceza infaz kurumuna ayrılmasına bir engel yoktur. Bu durumda hükümlü 1 ayını kapalı ve kalan 23 ayını ise açık ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilir.⁴⁶

Geçici Madde 9 f. 6 uygulandığında, mahkûm olunan süre 10 yıldan az olduğu için verilen hapis cezasının 1 ayını kapalı ceza infaz kurumunda geçirdikten sonra açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır. Bu durumda Geçici Madde 9 f. 6 uygulanırken, Yönetmeliğin ilgili hükümünün (ACİKAY m. 6) uygulanmasının bir anlamı bulunmamaktadır. Öte yandan açık ceza infaz kurumuna ayrılan hükümlünün Covid-19 salgını sürecinde Geçici Madde 9 f. 5 uyarınca açık ceza infaz kurumuna ayrıldığı an itibarıyla izinli sayıldığı hususu unutulmamalıdır.

Geçici Madde 10 f. 6 nazara alındığında kasten yaralama suçundan verilen 6 yıl hapis cezasına mahkûm edilen kişinin yine hapis cezasının 1 ayını kapalı ceza infaz kurumunda geçirmesi şarttır. Akabinde hükümlü açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır. Bu hüküm denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasını 3 yıl öne almış olduğundan hükümlünün ceza infaz kurumunda toplam 2 yıl bulunması mecburiyeti ortadan kalkmıştır. Hükümlü açık ceza infaz kurumunda 3 ay kaldıktan sonra denetimli serbestlik tedbirinden yararlanma imkanına kavuşacaktır.

e- Çocukların Cinsel İstismarı (TCK m. 103) Suçundan Verilen 16 Yıl Hapis Cezası

Cinsel istismar suçundan dolayı verilen ve kesinleşen 16 yıl hapis cezası bakımından iyi halli hükümlünün koşullu salıverilme süresi CGTİHK'nın 108. maddesinin f. 9'a göre belirlenir. Bu durumda mahkûm edilen hapis cezasının süresinin 4'te 3'ü esas alınır ki hükümlü 12 yıl sonra koşullu salıverilmeden yararlanacaktır. Keza

⁴⁶ Bununla birlikte kasten yaralama suçundan dolayı verilen mahkûmiyet hükmü TCK'nın 86. maddesinin f. 3-a uyarınca verilmiş ve kesinleşmişse, bu durumda açık ceza infaz kurumuna ayrılabilmek için koşullu salıverilme tarihine 7 yıl değil, bilakis 3 yıldan az süre kalmış olması gerekir (ACİKAY m. 6, f. 2-b). Dolayısıyla koşullu salıverilme oranı (CGTİHK m. 107, f. 2) mahkûm olunan sürenin yarısı olduğu dikkate alındığında hükümlü bir ay kapalı ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra yine açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır.

CGTİHK 105/A maddesi gereği hükümlü koşullu salıverilmesine 1 yıl kala denetimli serbestlik tedbirinden yararlanma imkanına kavuşacaktır. Hükümlünün açık ceza infaz kurumuna ayrılabilmesi için mezkûr Yönetmelik'in (ACİKAY m. 6., f. 2-b) yer alan düzenlemeyi esas alınmalıdır. Bu itibarla hükümlünün açık ceza infaz kurumuna ayrılabilmesi için koşullu salıverilme tarihine 3 yıldan az süre kalması gerekir. Nihayetinde hükümlü 9 yıl kapalı ceza infaz kurumunda ve 2 yıl süreyle açık ceza infaz kurumunda kalmasının akabinde denetimli serbestlik tedbirinden faydalanabilecektir.

Geçici Madde 9, f. 6'daki düzenleme açık ceza infaz kurumuna ayrılmayı 1 yıl erkene almaktadır. Bu durumda hükümlü 8 yıl kapalı ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra açık ceza infaz kurumuna geçebilecektir.

Geçici Madde 10 f. 6 ise hükümlü ilk koşul olarak 3 ay kapalı ceza infaz kurumunda kalmasını öngörmektedir. İkinci koşul olarak mezkûr fıkra hükümü açık ceza infaz kurumuna ayrılmayı 3 yıl öne çektiğinden hükümlü toplamda 6 yıl kapalı ceza infaz kurumunda kalacaktır. Hükümlü 6. yıldan 8. yılına kadar açık ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra denetimli serbestlik iyi halli olması durumunda denetimli serbestlik tedbirinden faydalanabilecektir.

f- Nitelikli Hırsızlık Suçundan (TCK m. 142) Verilen 6 Yıl Hapis Cezası

İyi halli olan hükümlünün koşullu salıverilmeden yararlanabilmesi için ceza infaz kurumlarında geçirmesi gereken süre 3 yıldır (CGTİHK m. 107, f. 2). Hükümlü, koşullu salıverilmesine 1 yıl kala, ilgili koşulları yerine getirdiğinde denetimli serbestlik tedbirine müraaat edebilecektir. İlgili ceza 6 yıl ve 10 yılın altında olduğundan hükümlü ilk koşul olarak kapalı ceza infaz kurumunda 1 ay kalmalıdır (ACİKAY m. 6, f. 1-a). Ancak nitelikli hırsızlık suçu bakımından hükümlü, açık ceza infaz kurumuna ayrılabilmesi için ayrıca koşullu salıverilme tarihine 5 yıldan az süre kalması gerekmektedir. Verilen örnekte koşullu salıverilme süresinin 5 yıldan az olduğu görülmektedir. Bu durumda hükümlünün açık ceza infaz kurumuna ayrılabilmesi için ilk koşul olan 1 ayını kapalı ceza infaz kurumunda bulunması yeterlidir.

Geçici Madde 9 f. 6 ise hükümlünün kapalı ceza infaz kurumunda kalması gereken süre bakımından herhangi bir değişiklik yapmamıştır. İyi halli olan hükümlünün kapalı ceza infaz kurumunda 1 ay kalması, açık ceza infaz kurumuna ayrılması için yeterli kabul edilecektir.

Geçici Madde 10 f. 6'da hükümlüye yönelik 1 aylık kapalı ceza infaz kurumunda kalma şartını korumuştur. Hükümlü açık ceza infaz kurumuna geçtikten sonra denetimli serbestlik tedbirinden erken yararlanabilmek için en az 3 ay bu kurumda kalmalıdır. Denetimli serbestlik tedbiri normal koşullarda koşullu salıverilmeye 1 yıl kala uygulanabileceken bahse konu fıkra hükmü bu durumu 3 yıl erkene almaktadır. Sonuç olarak hükümlü 1 ay kapalı ve en az 3 ay açık ceza infaz kurumunda bulunmak kaydıyla denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilecektir.

g- Nitelikli Yağma Suçundan (TCK m. 149) Verilen 12 Yıl Hapis Cezası

Hükümlü için kanunda yer alan koşullu salıverilme süresi mahkûm olan cezanın yarısıdır (CGTİHK m. 107, f. 2). Bu durumda hükümlü 6 yıl sonra koşullu salıverilmeden yararlanacaktır. Hükümlü infazının 5. yılında, talebi halinde denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilecektir (CGTİHK m. 105/A). Hükümlü 12 yıl hapis cezasına mahkûm olduğu için kapalı ceza infaz kurumunda kalması gereken süre bu sürenin onda biri olup 1,2 yıla tekabül etmektedir.⁴⁷ Ancak hükümlünün açığa ayrılabilmesi için koşullu salıverilmesine 5 yıldan az süre kalmış olması gerekir (ACİKAY m. 6, f. 2, bent a). Hükümlü kapalı ceza infaz kurumunda bu süre zarfında kaldıktan sonra koşullu salıverilmesine 5 yıldan daha az bir süre kaldığı için açık ceza infaz kurumuna ayrılabilmesi mümkündür.

Geçici Madde 9 f. 6 bu örnekle birlikte düşünüldüğünde hükümlü kapalı ceza infaz kurumunda 3 ay kalacaktır. Bu sürenin geçmesinden sonra iyi halli olan hükümlüler açık ceza infaz kurumuna ayrılacaktır. Nitekim kapalı ceza infaz kurumunda 3 ay bulduktan sonra açık ceza infaz kurumuna ayrılmak için hükümlünün süresi 1 yıldan azdır.

⁴⁷ Bu sürenin hesaplanmasında 12 yıl 144 aya tekabül etmekte olup onda biri hesaplandığında 1 yıl 2 ay 7 günlük bir miktara ulaşılır.

Geçici Madde 10 f. 6 hükümlünün durumunu açık ceza infaz kurumuna ayrılma bakımından değiştirmemektedir. Hükümlü yukarıda açıklandığı üzere kapalı ceza infaz kurumunda 3 ay kaldıktan sonra açık ceza infaz kurumuna ayrılmaya dair başvuruda bulunabilir. Denetimli serbestlik tedbiri için 5 yıl kapalı ve açık ceza infaz kurumunda kalması gereken hükümlü, bu fıkra hükmü uyarınca 3 yıl erken yararlanacaktır. Dolayısıyla hükümlü hakkında 2 yılın sonunda denetimli serbestlik tedbiri uygulanabilecektir.

h- Uyuşturucu Veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçundan (TCK m. 188) Verilen 20 Yıl Hapis Cezası

Hükümlü hakkında CGTİHK'nın 108. maddesinin f. 9'da yer alan özel koşullu salıverilme oranı uygulanacaktır. Bu oran mahkûm olunan cezanın 3/4'üdür. O halde hükümlü 15 yıl sonra koşullu salıverilmeden yararlanacaktır. Koşullu salıverilmeye 1 yıl kala, yani infazın 14. yılında denetimli serbestlik tedbiri hükümleri gündeme gelecektir. İlk koşul olarak ceza miktarı 10 yıldan fazla olduğu için bu cezanın onda biri olan 2 yıl kapalı ceza infaz kurumunda infaz gerçekleşmelidir (ACİKAY m. 6, f. 1-a). İkinci koşul olarak koşullu salıverilme tarihine beş yıldan az süre kalması gerekmektedir (ACİKAY m. 6, f. 2-a). Bu durumda iyi halli olan hükümlü 10. yılında açık ceza infaz kurumuna geçme imkanına kavuşacaktır. Hükümlü açık ceza infaz kurumunda 4 yıl kaldıktan sonra hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanabilecektir.

Geçici Madde 9 f. 6 uyarınca ceza miktarı 10 yılın üzerinde olduğundan hükümlü ilk koşul kapsamında 3 ay kapalı ceza infaz kurumunda bulunmalıdır. Ayrıca ikinci koşul olarak ACİKAY 6. maddesinin f. 2-a'da yer alan düzenleme, bu fıkra hükmüyle birlikte nazara alındığında, hükümlü kapalı ceza infaz kurumunda toplamda 9 yıl kalacak ve ardından açık ceza infaz kurumuna ayrılabilir. Hükümlü açık ceza infaz kurumunda 5 yıl kaldıktan sonra denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilecektir.

Geçici Madde 10 f. 6 uyarınca, hükümlü ilk koşul olarak mahkûm olduğu cezanın 3 ayını ve ikinci koşul olarak toplamda 7 yıl kapalı ceza infaz kurumunda kaldıktan sonra açık ceza infaz kurumuna geçebilecektir. Zira ilgili fıkra hükmü Yönetmelik'teki açık ceza infaz kurumuna ayrılma koşulunu 3 yıl erkene almıştır. Hükümlü denetimli

serbestlik tedbiri bakımından 7 yıl açık ceza infaz kurumunda daha kalması gerekirken Geçici Madde 10 f. 6 fıkrası bu süreyi yine 3 yıl erkene almıştır. Bu itibarla hükümlü açık ceza infaz kurumuna ayrıldıktan 4 yıl sonra, denetimli serbestlik tedbirine başvurabilecektir. Başka bir anlatımla hükümlü hem kapalı hem de açık ceza infaz kurumunda olmak üzere toplam 11 yıl kaldıktan sonra hakkında denetimli serbestlik hükümlerinin uygulanması gündeme gelecektir.

IV. İNFAZIN ERTELENMESİNE, KOŞULLU SALIVERİLMEMEYE VE MÜKERRİRLERE ÖZGÜ İNFAZ REJİMİNE İLİŞKİN GETİRİLEN DÜZENLEMELER

A- İnfazın Ertelenmesine İlişkin Getirilen Düzenlemeler

Konuya ilişkin düzenleme Geçici Madde 10 f. 7'de yer almaktadır. Buna göre, Geçici Madde 10, f. 6'daki hüküm, 31/7/2023 tarihi itibarıyla, hapis cezasının infazı 16, 16/A ve 17'nci maddeleri kapsamında ertelenmiş olan (f. 7-a) ve hapis cezasının infazı durdurulmuş olan (f. 7-b), hükümlüler hakkında da uygulama alanı bulacaktır.

Öncelikle belirtilmelidir ki bu kapsama hapis cezasının ertelenmesi kurumunun (TCK m. 51) girmediği görülmektedir. Hapis cezasının ertelenmesi, cezanın bireyselleştirilmesi araçlarından biri olup bir infaz rejimi olarak anlaşılmaktadır. Ancak hükümlü ceza infaz kurumuna alınmayarak kurumun olumsuz etkilerinden uzak tutulmaktadır.⁴⁸ Hükümlü, cezasını toplumsal ortamda çekmekte ve ceza infaz kurumuna hiç girmemektedir. Bu yüzden hapis cezasının ertelenmesi kurumunun bu düzenlemeye dahil edilmemesi anlaşılabilir bir durumdur. Buna karşılık hükümlünün denetim süresi içerisinde kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklerle infaz hakkının uyarısına rağmen uymamakta ısrar etmesi halinde cezanın kısım veya tamamen infaz kurumunda çektirilmesi ihtimali doğacaktır. (TCK m. 51, f. 8). Cezası ertelenen hükümlünün bu durumda Geçici Madde 10 f. 7'de yer alan düzenlemeden yararlanması, TCK'nın bu hükmünün uygulanmasını fiilen imkânsız hale getirecektir.⁴⁹ İşbu ne-

⁴⁸ Özbek, İnfaz Hukuku, s. 374.

⁴⁹ Hapis cezasının ertelenmesi kararı uygulamada birçok kararda yer alsa da ertelenmeye konu hapis cezasının süresi bu hükmün uygulanmasını güçleştirmekte-

denle de Geçici Madde 10 f. 7 kapsamına hapis cezasının ertelenmesi kurumunun alınmadığı söylenebilir.

İlgili düzenleme denetimli serbestlik tedbirinin geniş bir şekilde uygulanışına hizmet etmektedir. Nitekim 31.07.2023 tarihi itibarıyla, hapis cezasının infazının ertelenmesi sebebiyle, ceza infaz kurumunda bulunmayan hükümlülerin, erteleme şartlarının ortadan kalkmasıyla tekrar ceza infaz kurumuna dönebilme ihtimali ortaya çıkmıştır. Bu ihtimal ceza infaz kurumlarında olup da bu düzenlemelerden ilgili hükümlüler yararlanabilirken cezalarının infazı ertelenmiş olan ve fakat infazı henüz gerçekleşmemiş veya başlamış ancak infazı durdurulmuş hükümlülerin faydalanamaması sorununu doğuracaktır. Ortaya çıkabilecek bu sorun eşitlik ilkesine aykırıdır. Sorunun çözümlenebilmesi amacıyla bu fıkra hükümü ihdas edilmiştir. Bu yüzden bu fıkra hükmünün düzenlenmiş olması bu anlamda isabetlidir.

Geçici Madde 10 f. 7-a uyarınca, hapis cezasının hastalık nedeniyle ertelenmesine (CGTİHK m. 16), çocuğunun hastalığı nedeniyle kadın hükümlünün cezasının ertelenmesine (CGTİHK m. 16/A) ve hükümlünün istemiyle infazın ertelenmesine dahil olan hükümlüler, Geçici Madde 10 f. 6'dan yararlanabilecektir. Geçici Madde 10 f. 7-b'de ise yalnızca "hapis cezasının infazı durdurulmuş" olan ibaresi yer almaktadır. İlgili bentteki ibarenin hangi maddeyi kastettiği açık bir şekilde belirtilmemiştir. Hapis cezasının infazının durdurulmasından anlaşılan husus; hükmün yorumunda veya cezanın infazında bir tereddüdün vuku bulması sonradan yürürlük kazanan kanunun lehe hükümler

---

dir. 2 yıl veya daha az hapis cezaları söz konusu olduğunda, koşullu salıverilme süresinin 7242 sayılı Kanun'la mahkûm edilen cezanın yarısı olarak belirlenmesi ve denetimli serbestlik tedbirleriyle kişinin erken salıverilmesi, buna gerekçe olarak gösterilebilir. Dosyaya bakan mahkeme hapis cezasının ertelenmesi kurumuna yer vermeden doğrudan hapis cezasına hükmedebilmektedir. Mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesi halinde hükümlü, birkaç gün ceza infaz kurumunda kalarak doğrudan denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilmektedir. Esasen bu durumun temel sebebi CGTİHK'nın 105/A maddesidir. Madde hükmünün eleştirisi için bkz. İzzet Özgenç/Adem Sözüer/Mahmut Koca, "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin Değerlendirilmesi" <https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=%E2%80%9Cceza-ve-guvenliktedbirlerinin-infazi-hakkinda-kanun-ile-bazi-kanunlarda-degisiklik-yapilmasina-dair-kanunteklifi%E2%80%9D-hakkinda-bilimsel-gorus.pdf>, Erişim Tarihi: 15.08.2023, s. 5, 6.

içermesi, olağanüstü kanun yolu veya yargılamanın yenilenmesinin işletilmesiyle hükümlü lehine neticelerin oluşması gibi durumlarda uyuşmazlık konusunun sona erdirilmesine ve infazın devamına karar verilene kadar cezanın infazının mahkemece durdurulmasıdır.⁵⁰ Buradan hareketle bu fıkradaki düzenlemeden CGTİHK'nın 17/A maddesindeki "*Mahkemece infazın ertelenmesi veya durdurulması*" başlıklı hükmün anlaşıldığı ileri sürülebilir. Fakat 17/A maddesinde yer alan düzenleme, birlikte işlenmiş olup da istinaf (CMK m. 280, f. 3) ve temyiz (CMK m. 306) incelemesi sırasında hükmün sanık lehine bozulması ve istinaf veya temyiz isteminde bulunmayan diğer sanıklara da sirayet ederek infazın ertelenmesi veya durdurulmasını ele almaktadır. Şayet hüküm bozulmuşsa istinaf veya temyiz kanun yollarına başvurmayan diğer sanıklar da hükmün bozulmasından yararlanabilme imkanına kavuşmuş olur.⁵¹ İşte bozma kararının verilme ihtimali karşısında mahkeme, infazın ertelenmesi veya durdurulması yoluna gidebilmektedir. Kanun koyucunun CGTİHK'nın 16., 16/A ve 17. maddelerine açıkça atıf yaparken CGTİHK 17/A maddesine atıf yapmaması oldukça ilginçtir. Madde gerekçesinde ise, "*...yargılanmanın yenilenmesi gibi nedenlerle hapis cezasının infazının durdurulmasına karar verildiği için 31/07/2023 tarihi itibarıyla ceza infaz kurumunda bulunmayan ancak altıncı fıkranın öngördüğü diğer şartları taşıyan hükümlüler hakkında da altıncı fıkra hükümleri uygulanabilecektir*" ifadesi yer almaktadır. Kural olarak yargılamanın yenilenmesi halinde hükmün infazını ertelemez, fakat mahkeme infazın geri bırakılmasına veya durdurulması yönünde karar verebilecektir (CMK m. 312). Madde gerekçesindeki "*yargılamanın yenilenmesi gibi nedenlerle*" ibaresini, örnek kabilinden sayıldığını anlamak mümkündür. Böylelikle CGTİHK 17/A maddesinin Geçici Madde 10 f. 7-b kapsamına dahil olduğu fikrindeyiz. Ayrıca Geçici Madde 10 f. 7-b kapsamına yalnızca CGTİHK 17/A maddesi girmemektedir. Bu noktada CGTİHK'nın 98. maddesine de bakmak gerekecektir. Buna göre, mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında bir tereddüt doğarsa bunun giderilmesi için koşulları varsa mahkemedен (f. 1-a) veya infaz hakimliğinden (f.

⁵⁰ Erdoğan, s. 129.

⁵¹ Özbek, İnfaz Hukuku, s. 373; CGTİHK'da sayılan diğer erteleme kurumlarından farklı olarak burada infaz, infaz hakimi tarafından değil, bilakis hükmü veren mahkemece ertelenebilecektir.

1-b) bir karar istenecektir. Bu başvuru yargılamanın yenilenmesindeki gibi cezanın infazını ertelemez. Fakat mahkeme veya infaz hakimliği somut olayın özelliklerini dikkate alarak infazın ertelenmesine veya durdurulması yönünde karar verebilir (CGTİHK m. 98, f. 2). Dolayısıyla bu kapsama dahil olan hükümlüler de Geçici Madde 10 f. 7-b hükmünden faydalanabilirler.

Geçici Madde 10 f. 7'deki düzenlemenin başka bir açıdan problemli olduğu anlaşılmaktadır. İlgili düzenleme maddenin 2. fıkrasındaki düzenlemeye de cari olması gerekirdi. Bu çerçeveden bakıldığında açık ceza infaz kurumuna ayrılma koşullarını taşıyan ve cezasının infazı ertelenen veya durdurulan hükümlü, 5 yıllık ek denetimli serbestlik tedbirinden yararlanamayacaktır.⁵² Ortaya çıkan bu durum, bir eksiklik teşkil etmekle birlikte Geçici Madde 10 f. 7 hükmünün diğer fıkralarla tutarlı ve dikkatli bir şekilde hazırlanmadığını göstermektedir.

B- Koşullu Salıverilme ve Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejimine Dair Getirilen Düzenlemeler

Geçici Madde 10 f. 8 dolayısıyla koşullu salıverilmenin geri alınması (CGTİHK m. 107, f. 13) nedeniyle 31.07.2023 tarihinden önce cezası aynen infaz edilen hükümlüler, maddenin 6. fıkrasındaki düzenlemelerden yararlanamayacaktır. Bu bakımdan ilgili hükümlüler açık ceza infaz kurumuna 3 yıl erken ayrılamayacak veya denetimli serbestlik tedbirlerinden 3 yıl daha erken yararlanamayacaktır. Geçici Madde 10 f. 8 koşullu salıverilmedeki geri alınmasındaki aynen infazı esas almaktayken, CGTİHK'nın 107. maddesinin f. 13 hükmü ise geri alınma halinde infazın, aynen gerçekleşmediğini ifade etmektedir.⁵³ Aslında CGTİHK'nın 107. maddesinin f. 13 hükmü bir yandan ceza

⁵² Eleştiri için bkz. Arslan/Kayaççiçek, s. 26.

⁵³ Nitekim ilgili fıkranın a bendi;
"sonraki suçu işlediği tarihten itibaren başlamak ve hak ederek tahliye tarihini geçmemek koşuluyla sonraki işlediği her bir suç için hapis cezasının iki katı sürenin";
b bendi ise;
"yükümlülüklerine aykırı davranması halinde bu yükümlülükler uymama tarihi ile hak ederek salıverilme tarihi arasındaki süreyi geçmemek koşuluyla ihlalin niteliğine göre takdir edilecek bir sürenin" ceza infaz kurumunda çektirilmesini öngörmektedir

infaz kurumunda kalma bakımından süre kısıtlamasına yer verirken diğer yandan infazın kalan kısmının aynen çektirilmesi gibi çelişik bir durum yaratmaktadır.⁵⁴ Örneğin, 10 yıl hapis cezası alan bir hükümlü, koşullu salıverilmeden yararlandığında mahkum olunan sürenin yarısını (CGTİHK m. 107, f. 2) yani 5 yılını toplumsal ortamda çekebilecektir. Koşullu salıverilen hükümlü, denetim süresi olan 5 yıllık süre içerisinde örneğin kasten yaralama suçunu işler ve 1 yıl hapis cezasına mahkum edilir de bu hüküm kesinleşirse, koşullu salıverilme kararı geri alınacaktır. Bu durumda hükümlü, kalan cezayı aynen değil, fakat mahkûm olduğu cezanın 2 katı kadar süre, somut olay bağlamında 2 yıl daha ceza infaz kurumunda kalacaktır. Hükümlü bu takdirde geriye kalan cezası bakımından yine salıverilecektir.⁵⁵ Geçici Madde 10 8. fıkrası açısından koşullu salıverilme kararı geri alınan hükümlü, açık ceza infaz kurumuna ayrılamayacaktır. Yani hükümlü, örnek olay temelinde bu iki yıllık süreyi kapalı ceza infaz kurumunda geçirecek ve sonrasında salıverilecektir. Halbuki koşullu salıverilme kararı geri alınanların, geri alınan cezalarının tamamı, kapalı kurumlarda infaz edilir (ACİKAY m. 8, f. 2-a). Yönetmelikte zaten böyle bir hüküm varken Geçici Madde 10 f. 8’de ayrıca düzenlenmesinin bir mantığı yoktur.

Denetimli serbestlik tedbirleri hükümleri uygulanarak hükümlülerin salıverilmeleri, koşullu salıverilme öncesinde gerçekleşmektedir ki madde hükmü (CGTİHK m. 105/A) bu hususu vurgulamaktadır. Bu yüzden koşullu salıverilmenin geri alınması halinde hükümlünün erken denetimli serbestlik tedbiri imkanından yararlanmamasını düzenleyen Geçici Madde 10 f. 8’in gereksiz olduğu kanısındayız.

İkinci defa mükerrir olup 31.07.2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için infaz kurumunda bulunan hükümlüler de Geçici Madde 10 f. 6’daki hükümlerden yararlanamayacaktır. Dolayısıyla ikinci defa mü-

⁵⁴ 7242 sayılı Kanun’un 48. maddesiyle CGTİHK’nın 107. maddesinin f. 13’e getirilen bu değişiklik doktrinde eleştirilmiştir. Bkz. Mahmut Koca/İlhan Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku: Genel Hükümler, 15. bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 634 vd.; Diğer eleştiriler için bkz. Şen/Berkün, Koşullu Salıverilme Denetimli Serbestlik..., s. 159 vd.

⁵⁵ Bu durumda CGTİHK’nın 107. maddesinin f. 13’ün son cümlesindeki “Koşullu salıverilme kararının geri alınmasından sonra aynı hükmün infazı ile ilgili bir daha koşullu salıverilme kararı verilmez” şeklindeki düzenlemenin fiili olarak bir anlamının olmadığı ifade edilmektedir. Bkz. Koca/Üzülmöz, s. 636.

kerrir olanlar açık ceza infaz kurumuna ayrılamayacaktır. Bu düzenlemenin de hatalı olduğu kanısındayız. Zira ikinci defa mükerrir olanların açık ceza infaz kurumuna ayrılmaları mümkün değildir (CGTİHK m. 14, f. 2-a; ACİKAY m. 8, f. 1-b). İkinci defa mükerrirler açısından koşullu salıverilme yasağı öngörüldüğü (CGTİHK m. 108, f. 3) ve denetimli serbestlik tedbirinin de koşullu salıverilme tarihine göre uygulandığı nazara alındığında ikinci defa mükerrirler, denetimli serbestlik tedbirinden yararlanmayacaktır. Başka bir ifadeyle koşullu salıverilme yasağının olduğu bir yerde CGTİHK'nın 105/A maddesinin ve dolayısıyla bu durumu erkene alan diğer düzenlemelerin uygulanmayacağı izahtan varestedir. Nihayetinde Geçici Madde 10 f. 8'deki düzenlemenin bu yönüyle de hatalı olduğunu belirtmek lazım gelir.

Geçici Madde 10 f. 8'in son cümlesinde *"Bu hükümlülerin 31.07.2023 tarihi itibarıyla kesinleşmiş ancak infaz edilmemiş diğer hapis cezaları bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanır"* şeklindeki bir düzenleme yer almaktadır. Bu düzenlemeyle koşullu salıverilme kararı geri alınan veya haklarında ikinci defa tekerrür hükümleri uygulanana hükümlülerin diğer hapis cezalarının infazı açısından hak kaybına uğramaması hedeflenmiştir. Bu husus madde gerekçesinde açıkça belirtilmiştir.

Burada tartışılması gereken bir başka sorun daha mevcuttur. 7242 sayılı Kanun'un getirmiş olduğu Geçici Madde 9 hükmü 30.03.2020 tarihinden önce işlenen suçları esas almaktadır. Bu bakımdan maddenin yürürlüğe girdiği tarihte hükümlüye verilen mahkûmiyet hükmünün kesinleşip kesinleşmemesi değil, suçun işlendiği tarih önemlidir. İstisna sayılan suçlar hariç olmak üzere mahkûmiyet hükmü 30.03.2020 tarihinden sonra kesinleşse dahi suçun işlendiği tarih 30.03.2020 tarihinin öncesine tekabül ediyorsa Geçici Madde 9 hükmü uygulama alanı bulacaktır. Buna karşılık Geçici Madde 10 hükmü işlenen suç tarihini esas almamaktadır. Önemli olan 31.07.2023 tarihi itibarıyla hükmün kesinleşmiş olmasıdır. Böyle olunca hükümlü, 31.07.2023 tarihinden önce kesinleşmek kaydıyla, mahkûmiyet hükmünün infazı henüz başlamadan da Geçici Madde 10 hükmünden yararlanabilecektir. Bu doğrultuda mahkûmiyet hükmü 31.07.2023 tarihi öncesinde kesinleşmiş ancak kendisine çağrı kağıdı gönderilmemiş veya gönderilmiş olup da hükümlünün buna icabet etmemesi ya da doğrudan yakalama emri çıkarılmış ama yakalamanın olmaması (CGTİHK m. 19) halinde Geçici Madde 10 hükmünün uygulanmasına devam edilecektir. Buna karşılık

31.07.2023 tarihinden önce mahkûmiyet hükmü verilmiş olup da kesinleşmemiş olan hükümlüler hakkında Geçici Madde 10 hükmü uygulanamayacaktır. Diğer bir anlatımla madde hükmünün f. 6' da yer alan daha erken şekilde açık ceza infaz kurumuna ayrılma ve denetimli serbestlik tedbirinden yararlanma halleri, bu hükümlüler için söz konusu olmayacaktır.⁵⁶ Geçici Madde 10 hükmü tutukluluk hali ile ilgili bir düzenleme getirmemiştir.⁵⁷ Ancak bu durum hükmen tutukluluk hali açısından büyük bir sorun oluşturmaktadır. Ortada kesinleşmemiş bir mahkûmiyet hükmü olsa da Geçici Madde 10 kapsamında bir hükümlülükten bahsedilemez. Ayrıca hükmen tutuklu olan kimse, 31.07.2023 tarihi itibarıyla Geçici Madde 10 hükmündeki düzenlemelerden yararlanabilmek için kanun yoluna başvurmadan vazgeçerek mahkûmiyet hükmünü kendi aleyhine kesinleştirebilir. Bu durumda kanun yolu denetiminden geçmemiş, ancak kesinleştirilmiş bir hüküm söz konusu olacaktır. Böyle bir ihtimalin sanığın kanun yoluna başvurma hakkıyla, yani hak arama özgürlüğü ile bağdaşmadığı açıktır. Ayrıca tutuklulukta geçirilen sürenin infaz kurumunda geçirilmesi gereken süreden mahsup edildiği dikkate alındığında, tutuklu sanığın madde hükmünden yararlanamamasının izahının güç olduğuna vurgu yapılmıştır.⁵⁸ Sonuç olarak Geçici Madde 10 hükmünde suç tarihinin değil, belirli bir tarihten önce mahkûmiyet hükmünün kesinleşmiş olmasının aranması hatalı bir düzenlemedir. Oysa ki Geçici Madde 9 hükmündeki gibi suçun işleniş tarihini temel alan bir düzenleme dikkate alınsaydı, daha tutarlı ve bütüncül bir yaklaşım sergilenmiş olurdu. İlâveten yine suçun işleniş tarihi esas alınsaydı, daha fazla hükümlü bu düzenlemelerden yararlanmış olacaktı. Ancak Kanun koyucu konuyu, Covid-19 pandemisi kapsamında izinli sayılan ve kapalı ceza infaz kurumunda

⁵⁶ Arslan/Kayanççek, s. 24 vd. Ayrıca yazarlar, cezalar arasında kesinleşen-kesinleşmeyen ikiliğinin yaratıldığını, koşullu salıverilmeye tabi olmayan cezaların yalnızca ikinci defa tekrür ve koşullu salıverilmeden geri alınan cezalarla sınırlı olmamasının uygulamada güçlülere sebebiyet vereceği fikrindedirler. Bkz. Arslan/Kayanççek, s. 28.

⁵⁷ 7242 sayılı Kanun'la getirilen değişikliklerde tutukluluk haliyle ilgili bir belirlenimin yapılmamasından hareketle cezaevinde kalan hükümlü ve tutukluların bu virüs salgınından zarar görmemesinin amaçlandığı yönünde bir kanaat oluşumunu zor hale geldiğine değinilmektedir Bkz. Alan Akcan, s. 635 vd. Bu doğrultuda Geçici Madde 10 hükmünün hazırlanırken tutuklu olanların dikkate alınmadığı sonucuna ulaşmamız mümkündür.

⁵⁸ Arslan/Kayanççek, s. 25.

bulunan belli hükümlülerle sınırlı tutmak arzusundadır. Her ne kadar getirilen düzenlemeyle birçok hükümlünün tahliyesine imkân sağlanmışsa da bunun sınırlı ve geçici bir rahatlama sağlayan bir düzenleme olduğu unutulmamalıdır. Bu bağlamda 7242 sayılı Kanun'la getirilen değişikliklere yönelik eleştirilerin halen devam ettiği sonucuna ulaşılmaktadır.⁵⁹

Geçici Madde 10 f. 8'de yer alan hüküm, koşullu salıverilmenin geri alınan veya ikinci defa mükerrir olanlarla sınırlıdır. Denetimli serbestlik tedbirinin kaldırılması ise bu iki kurumdan farklılık arz eder. Denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uymayan kişinin bu tedbirden yararlanma imkânı ortadan kaldırıldığında açık ceza infaz kurumuna gönderilmesi söz konusudur (CGTİHK m. 105/A, f. 6). Bu yüzden Geçici Madde 10 f. 8'deki mevcut hükmün, denetimli serbestlik tedbirinden yararlanma hali ortadan kaldırılmasında herhangi bir etkisinden söz edilemez.⁶⁰

V. GEÇİCİ MADDE 10 HÜKMÜNÜN ADLİ PARA CEZALARI (CGİTHK M. 106) VE ÇEK KANUNU'NUN 5. MADDESİNİN F. 11 HÜKMÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bilindiği üzere, 6545 sayılı Kanun'la getirilen değişiklik öncesinde adli para cezaları tebliğ edilen ödeme emri üzerine belli süre içerisinde ödenmezse, Cumhuriyet savcısının kararıyla ödenmeyen kısma tekabül eden gün miktarınca hükümlü, açık ceza infaz kurumuna gönderilmekteydi. Buradaki hükümlünün açık ceza infaz kurumuna alınması zorlama (tazyik) hapsi niteliğindedir.⁶¹ 6545 sayılı Kanun'un 81. maddesiyle CGTİHK'nın 106. maddesinin f. 3 ve f. 8'de önemli değişiklikler vuku bulmuştur. Bu haliyle ödenmeyen adli para cezalarının infazına yönelik ilk etapta tazyik hapsi uygulanmayacaktır. Hükümlü, bir gün karşılığı olarak iki saat kamuya yararlı bir işte çalışmakla yükümlü tutulmuştur. Hükümlünün bu yükümlülüğü yerine getirmemesi sonucu tazyik hapsi gündeme gelecektir.

⁵⁹ Özgenç/Sözüer/Koca, s. 13.

⁶⁰ Şen/Berkün, "7456 sayılı Kanunla Getirilen Geçici İnfaz Usulü" s. 1.

⁶¹ Nitekim adli para cezasından çevrilen hapsin infazı ertelenemez ve bunun infazında koşullu salıverilme hükümleri uygulanamaz. Bu durumda da hapse çevrilmiş olmasına karşın hak yoksunlukları açısından esas alınacak olan husus adli para cezasıdır (CGTİHK m. 106, f. 9).

CGTİHK'nin 105/A maddesinin f. 4'deki düzenleme uyarınca adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle hapse çevrilen hükümlüler denetimli serbestlik tedbirinden yararlanamayacaktır.⁶² Geçici Madde 9 f. 5 adli para cezalarına mahkûm olan, kamuya yararlı bir işte çalışma yükümlülüğünü yerine getirmeyen ve bunun sonucunda tazyik hapsine çevrilen hükümlüler bakımından Covid-19 salgın hastalığı dolayısıyla bir izin imkanı getirmiştir. Geçici Madde 10 hükmünde ise bahse konu bu hükümlülerle ilgili bir düzenleme yoluna gidilmemiştir. Dolayısıyla 31.07.2023 tarihi itibarıyla adli para cezasının ödenmemesi sonucu tazyik hapsine çevrilen hükümlüler açık ceza infaz kurumuna dönmek zorundadır.⁶³ Geçici Madde 10 hükmünde bu hükümlülerin de denetimli serbestlikten yararlanmalarına dair bir düzenleme yer almış olsaydı, kamu yararına çalışma yükümlülüğünün bir anlamı olmayacak ve dolayısıyla adli para cezalarının etkinliği de zedelenmiş olacaktı. Adli para cezalarına af anlamına gelebilecek bir düzenlemenin ihdas edilmemesi kanaatimizce isabetli olmuştur. Hapis cezasına mahkûm olan hükümlülerin Geçici Madde 10 f. 2 uyarınca izinli sayılmalarının devam edeceği nazara alındığında, adli para cezasının ödenmemesi ve kamuya yararlı bir işte çalışma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi sonucu hakkında tazyik hapsi öngörülen hükümlünün, izinin devamından yararlanamamasının adil olmadığı ileri sürülebilir. Fakat Geçici Madde 10 f. 2 kapsamına dahil olan hükümlüler hakkında, hapis cezası mahkumiyetinin kanuni sonuçlarının devam edeceği aşikardır.

Kanun koyucu, adli para cezasının ödenmemesi sonucu kamu yararına çalışma yükümlülüğünün uygulanmamasını gerektiren istisnai bir hüküm getirebilir. Örneğin, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesinin f. 11'de bu istisna hükmü yer almaktadır.⁶⁴ Çekin karşılığının bu-

⁶² Esasında bu hükmü, adli para cezasının miktarına tekabül eden kamuya yararlı bir işte çalıştırılma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi sonucu tazyik hapsine çevrilen olarak anlamak gerekir. Neticede 6545 sayılı Kanun'un getirdiği düzenlemeler çerçevesinde, adli para cezasının ödenmemesi sonucu doğrudan tazyik hapsi uygulamasına gidilemeyecektir. Bu çerçevede doktrinde CGTİHK 105/A maddesi f. 4'ün hatalı bir şekilde düzenlendiğine dikkat çekilmektedir. Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 640.

⁶³ Adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilmişse bu cezaların infazı doğrudan açık ceza infaz kurumlarında yerine getirilecektir (CGTİHK m. 14, f. 2-c; ACİKAY, m. 5, f. 1-ç).

⁶⁴ Doktrinde ödenmeyen adli para cezasının hapse çevrilmesinin, iyi bir çözüm

lunmaması dolayısıyla adli para cezasına mahkûm olan kişi, bu cezayı ödemezse ilgili ceza *kamuya yararlı bir işte çalıştırma kararı verilmeksizin doğrudan hapis cezasına çevrilir*". Çekin karşılıksız kalmasına sebebiyet veren kişi, mahkûm olduğu adli para cezasını ödemezse hapsedilecektir.

Buradaki temel sorun Çek Kanunu'nda belirtilen adli para cezasından çevrilen hapsin hukuki niteliğinin ne olduğu noktasındadır. Konuyla ilgili olarak doktrinde farklı görüşler söz konusudur. Bir görüşe göre, karşılıksız işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişinin adli para cezasını ödememesi sonucu çevrilen hapis cezasında ceza hukuku bağlamında suç için öngörülen bir yaptırımdır. Fakat bu görüş, hükmedilen cezanın infaz şeklini ve sonuçları yönünden tazyik hapsinin bazı özelliklerini de barındırdığını ileri sürmektedir.⁶⁵ Buna karşılık bizim de katıldığımız bir görüşe göre, çevrilen bu hapis içeriği itibarıyla tazyik hapsinden ibarettir⁶⁶. Çek Kanunu'nun 5. maddesinin f. 10'da yer alan "*birinci fıkrada tanımlanan suç nedeniyle ön ödeme, uzlaşma ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümler uygulanmaz*" ibaresinden de hareketle uygulanacak hapsin tazyik hapsi olduğunu söylemek mümkündür.

Açık ceza infaz kurumunda bulunanlar ile adli para cezasına mahkûm olup tazyik hapsine çevrilenlerin 31.05.2020 tarihine kadar izinli sayılacağı (Geçici Madde 9 f. 5), bunun da 31.07.2023 tarihine kadar uzatıldığı ve Geçici Madde 10 kapsamında haklarında bir düzen-

---

olmadığı, devlet için masraflı ve pahalı olması nedeniyle hükümlü için kötü sonuçları olduğundan cihetle hapse başvurmadan veya hapse en son çare olarak müracaat edilmesi konusunda gayret gösterilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. Demirbaş, s. 109.

⁶⁵ Hakan Albayrak/Ahmet Bozdağ, "Karşılıksızdır İşlemi Yapılmasına Sebebiyet Verme Suçunun İcra Ceza Mahkemesinde Yapılacak Olan Yargılama Hakkında Bir İnceleme", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2018, S.33, Y., s. 251.

⁶⁶ Oğuz Bandır, *Türk Ceza Hukukunda Adli Para Cezası*, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023, s. 155; Doktrinde Özgenç, Çek Kanunu'nun 5. maddesinin f. 11'de geçen hapsin, hukuki niteliğini açıkça tazyik hapsi olarak belirtmemekle birlikte, ".. bu adli para cezasının ödenmemesi dolayısıyla infazı bağlamında "hapis cezası" uygulaması (5941 s. Çek Kanunu, m. 5, f. 11) da, bilahare verilen mahkumiyet hükmünün ertelenmesine engel teşkil etmeyecektir." şeklindeki açıklamalarına dikkat edilmelidir. Buna göre bahse konu hapsin, adli bir yaptırım olan hapis cezası olarak benimsenmediği ifade edilebilir. Bkz. Özgenç, Genel Hükümler, s. 857.

leme yapılmadığı yukarıda belirtilmişti. Dolayısıyla Çek Kanunu'nun 5. maddesinin f. 11 kapsamındaki hükümlülerin, 31.07.2023 tarihi itibarıyla iznin bitimini takip eden 15 gün içerisinde açık ceza infaz kurumlarına geri dönmeleri zorunluluk arz etmektedir (Geçici Madde 10 f. 1).⁶⁷ Başka bir anlatımla bu kısma dahil olan hükümlülerin izinden dönme yükümlülükleri bulunmaktadır.

VI. GEÇİCİ MADDE 10 HÜKMÜNÜN İNFAZ HUKUKU SİSTEMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

15.08.2016 tarihli 671 sayılı KHK ile getirilen, 09.11.2016 tarihli 6757 sayılı Kanun'un 28. maddesiyle aynen kabul edilen ve 7242 sayılı Kanun'un 52. maddesiyle değiştirilen Geçici Madde 6 ve yine 7242 sayılı Kanun'un 53. maddesiyle getirilen Geçici Madde 9 hükümleri Covid-19 salgın hastalığın yaratmış olduğu pandeminin ürünüdür.⁶⁸ Bu düzenlemeler çerçevesinde hükümlüler daha erken açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilme ve denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilme imkanına kavuşmuş ve izin müessesesine tabi tutulmuşlardır.⁶⁹ Bu düzenlemelerin ceza infaz kurumlarındaki hükümlü sayısını azalttığı açıktır.⁷⁰ Ancak bu geçici çözümlerin önümüzdeki üç yıl içe-

⁶⁷ ACİKAY'ın 8. maddesinin f. 2-ç hükmüne göre, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu gereğince verilen hapsen tazyik veya tazyik hapisleri dışında, diğer kanunlarda düzenlenen tazyik, disiplin veya zorlama hapislerinin tamamı kapalı kurumlarda infaz edilecektir. Yönetmelik'teki bu düzenleme uyarınca bunların infazının kapalı kurumlarda yerine getirileceği oldukça açıktır. Aras/Güverçin, s. 139; İlk bakışta Çek Kanunu'nun 5. maddesinin f. 11'deki düzenleme kapsamındaki hükümlülerin de kapalı ceza infaz kurumunda kalabileceği akla gelse de, buradaki tazyik hapsinin adli para cezasından çevrilen bir hapis olduğu dikkate alındığında bu kapsamdaki hükümlülerinin infazının açık ceza infaz kurumunda gerçekleşeceği açıktır. Nitekim Yönetmelik (ACİKAY, m. 5, f. 1-c) bu durumu hüküm altına almıştır.

⁶⁸ Her ne kadar ilgili düzenlemeler Covid-19 salgın hastalığının yaratmış olduğu pandeminin ürünü olsa da bütün düzenlemelerin bununla ilgili olmadığı açıktır. Amaçlanan husus ceza infaz kurumlarının doluluk oranlarını indirmektir. Salgın hastalık, bu düzenlemelerin kısa bir süre içerisinde kabul edilerek yürürlüğe konulmasına gerekçe oluşturmuştur. Bkz. Genç, s. 519.

⁶⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiler için bkz. Atalay, s. 1245 vd.

⁷⁰ Hatta 7242 sayılı Kanun'un getirdiği değişikliklerin; özellikle denetimli serbestlik kurumuna zarar verdiği, kurumun getiriliş amacıyla bağdaşmayacağı ve cezaevlerinin boşaltılması aparatı olarak ele alındığı yönünde eleştiriler getirilmiştir. Bkz. Özbek, İnfaz Hukuku, s. 405.

risinde infaz sorunlarını yeniden gündeme getireceği daha önceden söylenmiştir.⁷¹ 7456 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle CGTİHK'ya getirilen Geçici Madde 10 hükmü 3 yıl sonra baş gösteren sorunlara yine geçici bir çözüm önerisi sunmaktadır. Bu geçici çözümün esas konusunu da izin kurumundan yararlanan hükümlülerin ceza infaz kurumlarına geri dönmesi oluşturur. Bunun yanında açık ceza infaz kurumuna ayrılma ve denetimli serbestlik tedbiri uygulamalarının da genişletildiği görülmektedir. Geçici Madde 6 hükmü, istisnai olarak sayılan suçlar hariç olmak üzere, 30.03.2023 tarihine kadar işlenen suçlarda koşullu salıverilmesine 3 veya 4 yıl kalanların ya da bazı durumlarda ne kadar kalmış olursa olsun infaz kurumundan ayrılmasına müsaade etmekteydi.⁷² İçeriği itibarıyla Geçici Madde 6 hükmü, doktrinde özel af olarak görülmekteydi.⁷³

Bilindiği üzere özel af mahkûmiyet kararı ortadan kalkmasa da hükümlünün infaz kurumundan salıverilmesi veya kalma süresinin indirilmesi ya da hükmedilen hapis cezasının adli para cezasına çevrilmesine ilişkin sonuçları gündeme gelir⁷⁴. Geçici Madde 10 f. 2 hükmü incelendiğinde ise denetimli serbestlik tedbirinin Geçici Madde 6'ya nazaran aşırı bir şekilde genişletildiği görülmektedir. Bu bakımdan Geçici Madde 10 f. 2 hükmünü de özel af niteliğinde düşünmek yanlış olmayacaktır.⁷⁵ İlave olarak özel af, yalnızca hapis cezalarına etki etmekle birlikte bu hapis cezasının mutlaka infaz kurumunda çektirilmesi zorunluluğundan bahsedilemez.⁷⁶ Buradan hareket edildiğinde, hükmün infazının ertelenmesine ilişkin Geçici Madde 10, f. 7 hükmünün de özel af niteliğinde olduğu sonucuna ulaşılır. Özel af niteliğinde olan bu düzenlemeler örtülü bir şekilde yürürlüğe girmektedirler. Anayasa'nın 87. maddesine göre genel ve özel af ilanına karar

⁷¹ Özgenç/Sözüer/Koca, s. 13.

⁷² Mahmut Koca, "Özel Af ile İnfaz Rejimine İlişkin Düzenlemelerin Özellikleri", *Anayasa Yargısı*, 2021, Cilt: 38, Sayı: 1, s. 6.

⁷³ Özgenç/Sözüer/Koca, s. 15. Mustafa Limoncu, "7242 sayılı Yasa ile İnfaz Düzenlemesi: Teorik Arka Plan ve Yapılan Düzenlemeye Genel Bir Bakış", *Konya Barosu Dergisi*, 2020, S.1, s. 66.

⁷⁴ Aysun Altunbaş, "Türk Ceza Hukukunda Af", *TBB Dergisi*, Mayıs-Haziran 2023, S. 166, s. 40.

⁷⁵ Bu durum doktrinde dolaylı bir af olarak ifade edilmektedir. Bkz. Demirbaş, s. 634.

⁷⁶ Altunbaş, s. 34.

verebilmek için TBMM'nin üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun sağlanması gerekir. TCK'nın 65. maddesinin f. 2 hükmü ise "*özel af ile hapis cezasının infaz kurumunda çektirilmesine son verilebilir veya infaz kurumunda çektirilecek süresi kısaltılabilir ya da adli para cezasına çevrilebilir.*" şeklinde düzenlenmiştir. Bu doğrultuda ceza infaz kurumlarının mevcudiyetini düşürmede özel affa ilişkin kanunlaşma sürecinin zorluğuna maruz kalmamak için bu yönde bir düzenlemeye gidildiği söylenebilir. Bir af kanunu hazırlamak yerine, hükümlünün infaz kurumlarında kalmasına yönelik oranları ve süreleri yeniden tespit etme yönünde bir tercihte bulunulmuştur.⁷⁷ 7242 sayılı Kanun'un getirmiş olduğu örtülü af olarak görülen düzenlemelerin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulsa da mahkeme, iptal isteminin reddi yönünde karar vermiştir.⁷⁸ Ret kararı, Kanun koyucuya, bu alanda düzenleme yapılması yönünde adeta bir alan açmıştır. Her ne kadar Geçici Madde 10 hükmünün uygulanmasının sona erdiği söylenebilirse de Geçici Madde 6 ile birlikte düşünüldüğünde, bu hükümlerin denetimli serbestlik tedbirini adeta her kapıyı açan bir anahtara dönüştürdüğünü ifade etmek gerekir.⁷⁹ Böylelikle kanun koyucu özel af anlamına gelen bir düzenleme yapmaya karar verdiğinde, yeni bir "Geçici Madde" çıkararak CGTİHK'nın 105/A maddesinde yer alan süreleri ve koşulları genişletebilme imkanına kavuşmuştur. Öyle ki buradan hareketle Anayasa'nın 87. maddesi ve TCK'nın 65. maddesinin f. 2'deki düzenlemelerin çok sınırlı bir alanda tutulduğu söylenebilir. Sorunun ana kaynağı CGTİHK'nın 105/A maddesidir. Bu madde yürürlüğünü sürdürdükçe sadece bu alanda değil, bilakis diğer infaz hukuku kurumlarının uygulanmasında sorunlar yaşanacaktır.⁸⁰ Doktrinde de isa-

⁷⁷ Limoncu, s. 61.

⁷⁸ Mahkeme iptal isteminin reddinde, bir düzenlemenin özel af niteliğini taşıması için ilgili düzenlemenin yalnızca geçmişe yönelik olmasını, düzenlemenin cezaı ortadan kaldırmak, miktarını azaltmak veya türünün herhangi bir değişikliğe uğratılarak hafifletilmesi gerektiğini (prg. 45), yalnızca infaz şeklinin veya rejimini değiştiren düzenlemelerin özel af kapsamında görülemeyeceğini (prg. 46) gerekçe olarak göstermiştir. Mahkeme ceza miktarında ve niteliğinde değil, bilakis infaz rejimini değiştirdiği gerekçesiyle iptali istenen hükümlerin özel af kapsamında olmadığına işaret etmiştir (prg. 56, 57). İlgili karar için bkz. AYM, E.2020/44, K. 2020/41 ve 17.07.2020 tarihli Karar.

⁷⁹ Benzer yönde açıklamalar için bkz. Koca, "Özel Af ile İnfaz Rejimine...", s. 38.

⁸⁰ Denetimli serbestlik tedbirini düzenleyen bu hüküm, hali hazırda iş arama izni (CGTİHK m. 96) ve özel infaz usullerini (CGTİHK m. 110) uygulanmasını da aşırı

betli olarak belirtildiği üzere CGTİHK'nın 105/A maddesi, bütünüyle kaldırılmalıdır.⁸¹

Ceza infaz kurumlarının aşırı doluluğunun aslında en büyük nedeni ceza miktarlarının gerçekten fazla oluşudur. Kaldı ki ceza miktarları özellikle bazı suçlar bakımından artırıldığı görülmektedir.⁸² Gerçekten hapis cezalarının alanının daraltılması "suçla mücadele edilmediği" anlayışını ortaya çıkarmaktadır ve ceza miktarlarının fazla oluşu topluma daha cazip gelmiştir. Ceza miktarlarının arttırılması suçla mücadelenin yapıldığı algısını pekiştirmektedir. Fakat bu algı ceza infaz kurumlarının doluluk oranlarını artırarak hapis cezalarının infazını mümkün hale gelmeyecek bir noktaya doğru ilerletmektedir. Karşılaşılan bu durum, ceza infaz kurumlarından ayrılmayı kolay hale getiren "arka kapı" stratejisini gündeme getirmektedir. "Ön kapı" stratejisi ceza infaz kurumlarına girişleri ele alırken, arka kapı stratejisi hükümlülerin ceza infaz kurumundan gönderilmelerini konu edinmektedir.⁸³ Ön kapı stratejisi bağlamında ceza miktarları yüksek olunca infaz kurumlarındaki doluluk oranının azaltılması adına arka kapı stratejisine başvurulmaktadır.⁸⁴ CGTİHK'ya getirilen geçici maddeler de bu arka kapı stratejisinin bir ürünüdür. Fakat bu strateji geçici bir çözüm yaratmakta ve sorunun esas olarak giderilmesine katkı sunmamaktadır.⁸⁵ Sürekli bir şekilde geçici maddeler ihdas ederek sorunu

---

derecede güçleştirmektedir. Bkz. Genç/Ünal, s. 79; Kanaatimizce CGTİHK'ya getirilen geçici maddeler de denetimli serbestlik tedbirini zorlayarak başka alternatif kurumların uygulanmasını geçici surette devre dışı bırakmaktadır.

⁸¹ Özgeç/Sözüer/Koca, s. 5, 6; Koca/Üzülmez, s. 645.

⁸² Ayrıntılı bilgi için bkz. Özgeç/Sözüer/Koca, s. 13 vd.

⁸³ Ceza infaz kurumlarında kapasitenin oldukça dolu olması nedeniyle meselenin çözülmesi bağlamında üç bakış açısı ortaya çıkmaktadır. Bunlardan birincisi yeni binalar inşasıyla kapasiteyi artırma, ikincisi toplu aflar ve daha erken salıverilmeye hizmet eden arka kapı stratejisi ve üçüncüsü ise hürriyeti bağlayıcı cezaların sayısını ve miktarlarını azaltma yönünde ön kapı stratejisidir. Bkz. Demirbaş, s. 476.

⁸⁴ Karabulut, s. 327, 407, 436, 455.

⁸⁵ Getirilen her düzenlemeyle hükümlü sayısında yalnızca kısa bir süre azalma meydana gelmiş ve hemen akabinde sayı yükselmiştir. Örneğin, CGTİHK'ya getirilen Geçici Madde 6 hükmü uyarınca denetimli serbestlik tedbirindeki 1 yıllık sürenin 3 yıla çıkarılarak CGTİHK 105/A maddesinin uygulama alanı daha da genişletilmiştir. 31.12.2015 tarihi itibarıyla infaz kurumlarında bulunan hükümlü statüsündeki 152.869 kişi, 671 sayılı KHK'nın 17.08.2016'da yürürlüğe girmesiyle birlikte 01.11.2016 tarihinde 129.291 kişiye kadar gerilemiştir. Bu genişletmeye rağmen

birkaç sene sonrasına atmak doğru bir yaklaşım değildir. Getirilen her geçici madde ceza infaz sisteminin uygulanmasını karmaşık hale getirmekte ve sistemin işleyişini bozmaktadır.⁸⁶ Billhassa denetimli serbestlik tedbiri açısından bu kadar çok değişiklik yapılması, hukukçuları da tereddütte bırakmakta ve cezanın öngörülebilir oluşunu ihlal etmektedir.⁸⁷ Bir anlamda geçici maddelerle infaz hukuku müesseseleri, fiilen uygulanamaz hale gelmektedir. Sistem içerisinde bütünlük sağlanamadığı için suç ve ceza siyaseti olumsuz şekilde etkilenmektedir. İlâveten getirilen değişiklikler infaz savcılarının ve infaz hakimlerinin işlerini de güçleştirmekte onları adeta hukukçudan çok bir hesaplayıcıya dönüştürmektedir.⁸⁸

02.10.2017 tarihi itibarıyla sayının 140.248 kişiye kadar yükseldiği anlaşılmaktadır. Konuya ilişkin diğer bilgiler için bkz. Özgeç/Bayraktarlı, s. 137.

⁸⁶ İşaret edilmelidir ki infaz kurallarında yapılan sürekli değişiklikler, mahkemelerce hükmedilen cezaların infazına mâni olur veya verilen hükmü manasız hale getirir. Bunun yerine af yöntemlerinin kullanılması daha tutarlı bir yaklaşım olur. Bu sayede mahkeme kararlarının gücü ve etkisi zayıflamayacaktır. Af yöntemi doğru olarak görülmesi bile bir defaya mahsus uygulanmaktadır. Böylelikle infaz kurallarına yansıyan sürekli değişikliklerin zararlı etkisinden suç ve ceza siyaseti istikrarı korunmuş olur. Bkz. Şen/Berkün, Koşullu Salıverilme Denetimli Serbestlik..., s. 211; Buna karşılık hukuki tekniği bakımından “af” kurumuyla ilgili düzenleme ihdas etmenin oldukça güç olduğundan bahsedilmektedir. Nitekim toplumun bir kısmı mevcut cezaları yetersiz olarak görmekte iken, diğer kısmı cezaların ölçsüz bir şekilde ağır olduğu fikrindedir. Başka bir ifadeyle toplumun bir kısmı genel af beklerken, diğer kısmı ise cezaların kat’i surette infaz edilmesi gerektiğini düşünmektedir. Dolayısıyla af noktasında belli bir yaklaşım göstermenin kanun koyucu açısından da zor olduğuna vurgu yapılmaktadır. Bkz. Limoncu, s. 67; Benzer yönde eleştiriler için bkz. Altunkaş, s. 54 vd.

⁸⁷ Türkmen, s. 343.

⁸⁸ 7242 sayılı Kanun’la koşullu salıverilmeye ilişkin getirilen düzenlemede şu hususları vurgulanmıştır:

“Kamuoyunun en çok gündeminde olan Kanun en kapsamlı değişiklikleri içeren 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanundur. Getirilen değişikliklerle ilgili düşüncelerimizi aşağıda paylaşacağız. Ancak şu kadarını ifade etmek gerekir ki bazı düzenlemeler kanun yapma tekniğine uygun değildir. Örneğin 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda öngörülen değişikliklerin bir kısmı kalıcı bir kısmı geçici iken bir yandan koşullu salıvermeye diğer yandan denetimli serbestliğe ilişkin hükümler getirilmekte, bilimsel bir zemin olmaksızın koşullu salıverme için bazı suçlarda 1/2 bazılarında 2/3 bazılarında ise 3/4 şeklinde oranlar getirilmektedir. Bu suretle infazın hesabı adeta içinden çıkılmaz matematik bir probleme dönüşmüştür. Hatta bunlar için infazmatik denen hiçbir ülkede görmediğimiz programların dahi geliştirilmiş olduğunu görmekteyiz. Bu durum İnfaz Hukukunu bu yönü-

Yukarıda kısaca değindiğimiz üzere açık ceza infaz kurumuna ayrılma açısından süreye ilişkin koşullar Yönetmelik'e bırakılmıştır. Yönetmelik'te de 22.08.2015 tarihli 29453 sayılı Resmî Gazete yayımlanan değişiklik ve 22.02.2017 tarihli 29987 sayılı Resmi Gazete yayımlanan değişiklikle süreler açısından açık ceza infaz kurumuna ayrılmada hükümlü lehine düzenlemeler getirilmiştir. Kanun ilgili düzenlemeyi Yönetmelik'e bıraktığından bahse konu değişiklikler Kanun'un 14. maddesine aykırılık taşımamaktadır. Ancak kapalı ceza infaz kurumundaki doluluk oranının fazla oluşu nedeniyle Yönetmelik'e yansıtılan değişiklikler, cezaların caydırıcılığı ve hükümlülerin ıslahı açısından ciddi olumsuz etkilerinin olduğu gerekçesiyle eleştirilmektedir.⁸⁹ Aynı eleştiriyi Geçici Madde 6, 9 ve 10 hükümleri açısından devam ettirmek kanaatimizce mümkündür. Geçici Madde 10 hükmü kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılma koşullarını hükümlü lehine oldukça genişletmiştir. İnfaz hukukunun amaçlarından biri olan hükümlünün ıslahı Geçici Madde 10 hükmüyle uyumlu gözükmemektedir.

Kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılma da süreler açısından değişiklikler Yönetmelik'le yapılırken geçici maddeler eliyle bunun Kanun'a yansıtılması oldukça ilginçtir ve hatta yeni bir usul getirdiği söylenebilir. Fakat hem Kanun hem de Yönetmelik hükümlerinin birlikte ele alınması bunların bir sistem çerçevesinde anlaşılabilmesini oldukça zorlaştırmaktadır. Aynı zamanda Yönetmelik'te belirtilen sistemin kendi içerisindeki tutarlılığı da bozulmaktadır. Geçici Madde 10 hükmüyle süre yönünden açık ceza infaz kurumlarına ayrılmanın daha kolaylaştırılması, aslında yeni bir soruna işaret etmektedir. Bu defa kapalı ceza infaz kurumları yerine, açık ceza in-

---

le hukukçuların dahi korkulu rüyası haline dönüştürmüş, uzak durulan bir alan olmaya itmiştir." Bkz. Veli Özer Özbek, "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Hakkında Değerlendirilmelerimiz" Ceza Hukuku Dergisi", Nisan 2020, Yıl: 15, Sayı: 42, s. 302. Benzer yönünde eleştiriler için Türkmen, s. 343. Kanaatimizce koşullu salıverilme üzerinden yapılan bu eleştiri, yürürlüğe konulan geçici maddeler açısından da yapılabilir.

⁸⁹ Aras/Güverçin, s. 87. Başka bir açıdan konunun Yönetmelik'le düzenlenişine itiraz edilmektedir. Mahkûmun hürriyeti ile ilgili hususlarda ilgili düzenlemelerin Yönetmelik kapsamında değil, bilakis Kanun'la yapılması gerektiğine işaret edilmiştir. Bkz. Alan Akcan, s. 649.

faz kurumunun doluluk oranları artmaya başlayacaktır. Her ne kadar denetimli serbestlik tedbirine daha erken ayrılma hali getirilerek sorun geçici olarak aşılmış olsa da açık ceza infaz kurumlarının bu kadar hükümlüyü barındırabilmede güçlüklerle karşılaşacağı muhakkaktır⁹⁰. Dahası kapalı ceza infaz kurumlarından açık ceza infaz kurumunda ayrılmayı kolaylaştıran yeni bir geçici madde ihdas edildiğinde bu sorun yine baş gösterecektir.

Denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasında farklı suç kategorileri oluşturarak farklı uygulamalara gidilmesi Anayasa'daki eşitlik ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu yüzden Geçici Madde 6 hükmü doktrinde oldukça eleştirilmiştir.⁹¹ İnfaz hukukunda önemli olan hükümlülerin cezasının infazının ne suretle gerçekleştirileceğidir. Zira sanık hakkında bir mahkumiyet hükmü verilmiş ve bu hüküm kesinleşmişse sanık artık hükümlü statüsüne geçmekte ve işlenen suçla bir bağlantısı kalmamaktadır.⁹² Bu bakımdan işlenen suçlardan ziyade hükümlülerin örgütlülük, tehlikelilik ve mükerrirlik durumlarının nazara alınarak yeniden suç işlemelerine mani olmaya ve bunları infaz sisteminin dışına almaya yönelik önleyici tedbirler rol oynamalıdır.⁹³ Buna karşılık Geçici Madde 10 f. 6 ise Geçici Madde 6 hükmündeki gibi

⁹⁰ Bu kurumların kapasiteleri açısından bazı bilgileri vermekte fayda görmekteyiz. 01.10.2023 itibarıyla ülkemizde 274 kapalı ceza infaz kurumu, 99 müstakil açık ceza infaz kurumu, 4 çocuk eğitim evi, 11 kadın kapalı, 8 kadın açık, 9 çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumu olmak üzere toplam 405 ceza infaz kurumu bulunmaktadır. Bu kurumların toplam kapasitesi 297.200 kişiliktir. 01.11.2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumunda kalan kişi sayısı 227.332 olmakla birlikte açık ceza infaz kurumunda kalan kişi sayısı 46.073'tür. Toplamda 273.405 kişinin kaldığı anlaşılmaktadır. Bunlardan 228.645 kişi hükümlü, 44.760 kişinin ise tutukluluk statüsünde olduğu görülmektedir. Konuya ilişkin istatistiki bilgi için Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, İstatistikler, <https://cte.adalet.gov.tr/Home/BilgiDetay/22>, Erişim Tarihi: 29.11.2023; Ceza infaz kurumunda doluluk oranının yine yüzde 90 civarına yükseldiği görülmektedir.

⁹¹ Özgenç/Sözüer/Koca, s. 14; Özbek, "Değerlendirmelerimiz...", s. 306 vd; Şen/Berkün, Koşullu Salıverilme Denetimli Serbestlik..., s. 511; Alan Akcan, s. 651; Kanun koyucunun Geçici Madde 6 hükmüyle herhangi bir kriteri gözetmediğine, özel hayata karşı suçların ceza miktarlarının az olmasına rağmen, yağma, göçmen kaçakçılığı, insan ticareti, zimmet ve rüşvet gibi ağır suçları işleyenlerin bu düzenlemeden yararlandığına ve cezanın infazı usulüyle bu durumun açıklanabilir olmadığına vurgu yapılmıştır. Bkz. Koca, "Özel Af ile İnfaz Rejimine..." s. 32.

⁹² Genç/Ünal, s. 67, 71.

⁹³ Özgenç/Sözüer/Koca, s. 14, Özbek, "Değerlendirmelerimiz...", s. 302 vd.

çok fazla suç kategorisine yer vermemiştir. Geçici Madde 10 f. 6; sadece Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlarla sınırlı tutulmuştur. Burada da bir suç kategorisine yer verilmiş olsa da Geçici Madde 6'daki gibi bir uygulamaya gidilmemesi kanaatimizce isabetlidir. Ancak Terörle Mücadele Kanunu'nda kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlarda farklı uygulamalara başvurulması eşitlik ilkesine aykırı olmayacaktır. Nitekim burada failin tehlikeliliği ve örgütlü suçlarda örgüt hiyerarşisine dahil olma ön plandadır. Bu sebeple bunlara yönelik farklı bir infaz biçimi benimsenmesi ve 3 yıl daha erken denetimli serbestlik tedbirinden yararlandırılmamasının herhangi mahzuru bulunmamaktadır. Fakat Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar açısından suç kategorisi getirildiği eleştirisi yine ileri sürülebilir.

SONUÇ

Geçici Madde 9 hükmü uyarınca izne ayrılan hükümlülerin, izinlerinin bitimi halinde tekrar ceza infaz kurumlarına dönebilme ihtimali ortaya çıkmıştır. İzinden dönen hükümlülerin tekrar ceza infaz kurumlarına geri dönmesinin bu mevcudu artıracak aşıkardır. Bu yüzden Geçici Madde 10 hükmü ihdas edilerek izinden geri dönen hükümlülerin infaz kurumundan tahliyeleri denetimli serbestlik tedbirinin genişletilmesiyle mümkün hale getirilmiştir.

CGTİHK'da yapılacak değişikliklerin kanuni düzenlemelerin uygulamada tereddüt yaratmayacak şekilde açık ve belirli olması, yani kanunilik ilkesine uygun ölçüde düzenlenmesi gerekmektedir. Geçici Madde 10 hükmünün, özellikle "31.07.2023 tarihi itibarıyla" ifadesinin bu hususu karşılamaktan uzak olduğunu müşahede etmekteyiz. Bu yüzden CGTİHK'da bir değişiklik yapılırken veya geçici bir madde eklenirken tarih kısmının belirli olması oldukça önemlidir.

7242 sayılı Kanun'un CGTİHK'ya getirmiş olduğu geçici maddeler o kadar karmaşık bir şekilde hazırlanmıştır ki ceza hukukçularının bile infaz konusundan uzaklaşmasına neden olmuştur. Nitekim ortada hukuki bir uyumsuzluk çözümünden ziyade bir hesap işlemi vardır. 7456

sayılı Kanunla getirilen Geçici Madde 10 hükmü de aynı karmaşıklıkla devam ettirmiştir. Hükmün anlaşılması oldukça zordur. Denetimli serbestlik tedbiri ve açık ceza infaz kurumuna ayrılma noktasında süreler üzerinde değişiklik yapılması doğru değildir. Bu durum infaz hakimleri ve infaz savcılarını bir hukukçudan çok bir hesaplayıcıya dönüştürmektedir.

Geçici Madde 10 hükmü kendi içerisinde tutarlı bir şekilde kaleme alınmamıştır. Geçici Madde 6 ve Geçici Madde 9 hükmünde belirtilen birçok hususun Geçici Madde 10 hükmüne yansıtılamaması önemli bir eksiklik ve belirsizlik teşkil eder. Belirliliğin olmaması karşısında, yargılama ve infaz sürecindeki ilgili makamlar, hükmün uygulanma noktasında tereddütlerle karşılaşabilecektir. Bu tereddütler hükümlü aleyhine hatalı karar verebilme potansiyelini uhdesinde ihtiva eder. Özellikle suçun işlendiği tarih olgusundan hükmün kesinleştiği tarih yaklaşımına neden geçildiğinin hukuken bir izahı bulunmamaktadır. Bu durum aleyhine mahkûmiyet hükmü verilip de tutuklu olan ancak kesinleşmemiş hükümlüler açısından mağduriyet yaratabilir. Bundan başka madde hükmünün CGTİHK'nın diğer kurumlarıyla da uyumlu ölçüde hazırlanmadığı anlaşılmaktadır. Madde hükmünün bazı fıkralarının üstte belirttiğimiz üzere doğru bir şekilde kurgulandığı görülse de bunun beklentileri karşılamaktan uzak olduğunu belirtmek gerekir.

Geçici Madde 6 hükmündeki gibi Geçici Madde 10 hükmünün de örtülü bir özel af olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Öncelikle Anayasa Mahkemesi'nin Geçici Madde 6 hükmünün iptali istemiyle ilgili vermiş olduğu ret kararı isabetli değildir. Bu karar, özel affa ilişkin nitelikli çoğunluklar konusunda Kanun koyucuya adeta kolaylık sağlamıştır. Ceza infaz kurumlarının mevcudunu düşürmek isteyen Kanun koyucu, yeni bir geçici madde ihdas ederek ve bu yolla CGTİHK 105/A maddesinin koşullarını değiştirerek örtülü bir af çıkarılabilmektedir. Sağlanan bu kolaylığın Anayasa'nın 87. maddesi ve TCK'nın 65. maddesinin f. 2'deki düzenlemeleri etkisiz kılacak bir mahiyet taşıdığını söylemek mümkündür. Bunun önüne geçebilmek amacıyla sorunun ana kaynağı olan CGTİHK'nın 105/A maddesinin kaldırılması gerekmektedir.

Geçici Madde 10 f. 4 ile Geçici Madde 9 f. 5 hükümleri devletin denetimi ve gözetimi altında bulunmaksızın izinli olma, yani dene-

timsizlik serbestlik halini bu kapsama dahil olan hükümlüler bakımından adeta kalıcı hale getirmiştir. Denetimli serbestlik müdürlüklerinin iş yükünü önemli derecede azaltan bu hükmün, denetimli serbestlik tedbirinin temel amaçlarıyla uyuşmadığına işaret edilmelidir. Bunun yerine bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulması (CGTİHK m. 105/A, f. 5-b) ya da belirlenen yer veya bölgelere gitmemesi (CGTİHK m. 105/A, f. 5-c) gibi hafif derecede denetime imkân veren yükümlülüklerin devam ettirilmesi gerekirdi. Aksi durum ceza adaletine ve cezanın caydırıcılığına zarar vermektedir. Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazını düzenleyen 105/A maddesinin kaldırılmaması yönünde bir irade varsa, geçici maddelerle bu hükmü adeta örseleyen değişikliklerden uzak durulması gerekmektedir. Nitekim düzenlenen geçici maddelerle denetimli serbestlik tedbirindeki denetim unsurunun izale edildiği görülmektedir. Ülkemizde denetimli serbestlik yükümlülerinin önemli derecede fazla oluşu da bu denetimsizliğe bahane oluşturmamalıdır.

Uygulama örneklerinde görüldüğü üzere Geçici Madde 10 hükmü, kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmayı oldukça kolaylaştırmıştır. Her üç yılda bir kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmayı kolaylaştıran geçici madde ihdas etmek yerine, Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nde değişiklik yapılarak kalıcı düzenlemeler ortaya konulması gerekir. Kalıcı düzenlemeler yapılırken genel önleme ve özel önlemeye riayet edilmeli, hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici faktörler üzerinde çalışılmalıdır. Bu hususlar sağlandığı takdirde toplum suça karşı korunmuş ve ceza adaleti sağlanmış olur. Buna karşılık bu konuya ilişkin getirilen her geçici maddenin cezanın ıslahı ve caydırıcılığını önemli derecede zedelediğini düşünmekteyiz.

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü sayısını düşürebilmek adına geçici maddelerle ortaya konulan geçici çözümlerden uzak durulmalıdır. Yukarıda yer verdiğimiz üzere ceza infaz kurumlarında bulunan kişi sayılarının sürekli arttığı göz önüne alındığında bu geçici maddelerin de geçici bir süreliğine dahi rahatlatma sağlamadığı sonucuna ulaşılabilir. Konuyla ilgili kalıcı düzenlemelere ihtiyaç vardır. Kalıcı düzenlemelerden kasıt ceza infaz politikasının şeffaf bir şekilde ve kamuoyunun daha fazla cezalandırma isteği baskısına prim vermeksizin hazırlanmasıdır. İşlenen suça ilişkin ceza miktarının ağırlaşması

ceza infaz kurumunun doluluğunu artırmakta ve geçici maddeler gibi arka kapı stratejilerini gündeme getirmektedir. Buna karşılık genel ve özel af çıkarılsa bile bunların da geçici nitelik taşıdığı ve bunlardan yararlananların yeniden ceza infaz kurumuna dönebileceği ihtimali uzak değildir. Kaldı ki getirilen afların da bu soruna çare olmadığı anlaşılmaktadır. Birbiri ardına yapılan düzenlemelerin toplumdaki adalet algısını ve hukuk imgesini yerle bir ettiğini söylemek gerekir. Karşı karşıya kalınan durumun artık saklanamaz bir hal aldığı ortadadır. Başka bir ifadeyle suçla mücadele ediliyormuş gibi yapılarak asıl sorun görmezden gelinmemelidir. Bu konuda işlenen suç bakımından öngörülen ceza miktarları değerlendirilmeden arka kapı stratejilerine başvurmamak gerekir.

Kaynakça

Kitaplar

Akcan Alan Esra, "7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Genel Değerlendirilmesi", Koronavirüs Döneminde Güncel Hukuki Meseleler Sempozyumu Bildiri Tam Metin Kitabı, (29 - 30 Mayıs 2020), Yusuf Çalışkan, Yeliz Bozkurt Gümrükçüoğlu, Ömer Faruk Erol, Ahmet Dülger, Gülnihal Ahter Yakacak, Ömer Faruk Kafalı (Editörler), İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2020, s. 635-658.

Aras Bahattin/Güverçin Sezgin, İnfaz Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.

Bandır Oğuz, Türk Ceza Hukukunda Adli Para Cezası, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2023.

Demirbaş Timur, İnfaz Hukuku, 9. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.

Erdoğan Oktay, İnfaz Hukuku, 3. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.

Koca Mahmut/Üzülmez İlhan, Türk Ceza Hukuku: Genel Hükümler, 15. bası, Seçkin Yayıncılık Ankara 2022.

Özbek Veli Özer, İnfaz Hukuku, 17. bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.

Özgenç İzzet, Türk Ceza Hukuku: Genel Hükümler, 19. bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.

Şen Ersan/Berkün Beyza Başer, Koşullu Salıverilme Denetimli Serbestlik ve Ceza İnfaz Sorunları, 5. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

Makaleler

Albayrak Hakan/Bozdağ Ahmet, "Karşılıksızdır İşlemi Yapılmasına Sebebiyet Verme Suçunun İcra Ceza Mahkemesinde Yapılacak Olan Yargılama Hakkında Bir İnceleme", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2018, S.33, Y.9, s. 243-282.

Altunkaş Aysun, "Türk Ceza Hukukunda Af", *TBB Dergisi*, Mayıs-Haziran 2023, S. 166, s. 1-60.

- Atalay Osman, "7242 sayılı Yeni İnfaz Yasasının Getirdikleri", *Terazi Hukuk Dergisi*, Haziran 2020, C.15, S.166, s. 1234-1248.
- Genç Fatma Umay/Ünal Osman Gazi, "7242 sayılı Kanun Değişiklikleri Işığında Özel İnfaz Usullerinden Biri Olarak Konutta İnfaz", *Terazi Hukuk Dergisi*, 2022, S.193, s. 58-83.
- Genç, Fatma Umay, "Mahkûm Olunan Hapis Cezasının Koşullu Salıverilme Öncesinde Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak İnfazı Bakımından 7242 sayılı Kanun'la Yapılan Değişikliklerin Bir Nedeni Olarak Covid-19", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021, C.4, S.2, s. 494-531.
- Koca Mahmut, "Özel Af ile İnfaz Rejimine İlişkin Düzenlemelerin Özellikleri", *Anayasa Yargısı*, 2021, C.38, S.1, s. 1-41.
- Limoncú Mustafa, "7242 sayılı Yasa ile İnfaz Düzenlemesi: Teorik Arka Plan ve Yapılan Düzenlemeye Genel Bir Bakış", *Konya Barosu Dergisi*, 2020, S.1, s. 45-70.
- Özbek Veli Özer, "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Hakkında Değerlendirilmelerimiz" *Ceza Hukuku Dergisi*", 2020, Y.15, S.42, s. 301-312.
- Özdemir Orhan, "7242 sayılı Kanun Sonrası Hükümlülerin Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılmaları", *Adalet Dergisi*, 2021, C.2, S.67, s. 379-410.
- Özgenç İzzet/Bayraktarlı İhsan Yılmaz, "İnfaz Kurumlarındaki Hükümlü Sayısında-ki Artış Sorunu ve Çözüm Önerisi", *AHBVHFD*, 2019, C.23, S.1, s. 129-139.
- Turhan Faruk/Altıkát Abdurrahim, "Yeni Bir Ceza İnfaz Usulü Olarak Denetimli Serbestlik ve Bu Usulden Yararlanma Şartları", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2012, C.2, S.2, s. 1-46.
- Türkmen Cansu, "7242 sayılı Kanun ile Getirilen Değişiklikler Işığında Hapis Cezasının Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak İnfazı", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, Aralık 2021, Y.7, S.2, s. 315-347.

İnternet Kaynakları

- Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü Haber Bülteni, Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri, [https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/22082023163504Haber%20B%C3%BClteni%202022%20Birle%C5%9Ftirilmi%C5%9F%20\(22.05.2023\).pdf](https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/22082023163504Haber%20B%C3%BClteni%202022%20Birle%C5%9Ftirilmi%C5%9F%20(22.05.2023).pdf), <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/110420231558234102022164528CTE%20Haber%20B%C3%BClteni%202021.pdf>, Erişim Tarihi: 04.11.2023.
- Arslan Çetin/Kayanççek Murat, "Covid 19 İzninde, Kapalı İnfaz Kurumlarında ve 5275 s. Kanun Geçici M. 9/6 Kapsamında Bulunan Hükümlülerin 14.07.2023 T. Ve 7456 S. Kanunla 5275 S. Kanun'a eklenen Geçici m. 10 Hükümü Karşısında 31.07.2023 Sonrası Hukuki Durumlarının Değerlendirilmesi", <https://www.cetinarslan.com.tr/wp-content/uploads/2023/07/Covid-Izninde-Bulunan-Hukum-luler-Hakkindaki-Yasanin-Degerlendirilmesi-Arslan-Kayancecek.pdf>, Erişim Tarihi: 10.08.2023.
- Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü, İstatistikler, <https://cte.adalet.gov.tr/Home/BilgiDetay/22>, Erişim Tarihi: 29.11.2023.

European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT), Statement of principles relating to the treatment of persons deprived of their liberty in the context of the coronavirus disease (Covid-19) pandemic, 20.03.2020, <https://rm.coe.int/16809cfa4b>, Erişim Tarihi: 29.07.2023.

Kovid-19 Pandemi Sürecinde Ceza İnfaz Kurumları-V, <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/kovid-19-pandemi-surecinde-ceza-infaz-kurumlari-v01102021070338>, Erişim Tarihi: 04.11.2023.

Özgenç İzzet/Sözüer Adem/Koca Mahmut, “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin Değerlendirilmesi”, 06.04.2020, <https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=%E2%80%9Cceza-ve-guvenliktedbirlerinin-infazi-hakkinda-kanun-ile-bazi-kanunlarda-degisiklik-yapilmasina-dair-kanunteklifi%E2%80%9D-hakkinda-bilimsel-gorus.pdf>, Erişim Tarihi: 15.08.2023.

Subcommittee on Prevention of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, Advice of the Subcommittee on Prevention of Torture to States Parties and National Preventive Mechanisms relating to the Coronavirus Pandemic, 25.03.2020, <https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/OPCAT/AdviceStatePartiesCoronavirusPandemic2020.pdf>, Erişim Tarihi: 29.07.2023.

Şen Ersan/Berkün Beyza Başer, “7456 sayılı Kanunla Getirilen Geçici İnfaz Usulü”, <https://sen.av.tr/tr/makale/7456-sayili-kanunla-getirilen-gecici-infaz-usulu#:~:text=Ge%C3%A7ici%2010.%20madde%20Resmi%20Gazete,devam%20etti%C4%9Fi%20kurumlara%20d%C3%B6nmek%20zorundad%C4%B1r.> Erişim Tarihi: 15.08.2023.

Diğer Kaynaklar

Karabulut, Efe, Cezaların Etkinliği Bağlamında Türk Suç Siyaseti, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Temmuz 2023.